

VEL' A ŠTASTIA V NOVOM
ROKU 1968 VŠETKÝM
ČITATEĽ'OM PRAJE

99

REDAKCIA A ÚV KSČaS

ŽIVOT

KULTURNĚ SOCIÁLNÍ ČASOPIS

JANUÁR — LEDEN — STYCZEŃ — Nr 1 1968   Cena 1 zł

PREHĽIADKA SÚBOROV KULTÚRNEJ SPOLOČNOSTI ČECHOV A SLOVÁKOV V POLESKU DOKÁZALA, ŽE OBLASTI, KDE ŽIE ČESKÁ A SLOVENSKÁ NÁRODNOSTNÁ MENŠINA, SÚ BOHATOU POKLADNICOU FOLKLÓRU. SÚ TAM TIEŽ VEEKÉ MOŽNOSTI INICIATÍVY V RÁMCI KULTÚRNEJ ČINNOSTI. NAŠA ZPRÁVA NA 4. 5. 6. 7. STR.

ROZPOCZYNAMY Z UFNOŚCIĄ NOWY – 1968 ROK

PRZEMÓWIENIE
PRZEWODNICZĄCEGO
RADY PAŃSTWA
I OK FJN
EDWARDA OCHABA

Towarzysze i Obywatele!

Drodzy Przyjaciele!

U progu nowego roku pragnę w imieniu Rady Państwa i Ogólnopolskiego Komitetu Frontu Jedności Narodu przekazać wszystkim ludziom pracy w mieście i na wsi najlepsze życzenia i serdeczne powiadomienia noworoczne.

Pragnę również przekazać wyrazy uznania i wdzięczności milionom robotników, chłopów i pracowników wszystkich dziedzin gospodarki narodowej, którzy swym rzetelnym trudem zapewnili wykonanie i przekroczenie nietatrzych zadań Narodowego Planu Gospodarczego w roku 1967.

Szczególnie serdeczne słowa i myśli kierujemy ku tym, którzy pracują w ciężkich warunkach, na przykład w górnictwie pod ziemią, w hutnictwie przy robotach gorących, w działach szkodliwych dla zdrowia, w transporcie borykającym się nierzaz z trudnościami stwarzanymi przez zimę, mrozy i zawieje.

Braterskie powiadomienia ślemy żołnierzom, milicjantom, marynarzom, pracownikom służby zdrowia i tysiącom robotników, którzy wieczorami sylwestrowego nie spędzają w gronie swych rodzin, lecz na posterunkach służbowych, w zakładach o ciągłym ruchu.

Wysiłek milionów ludzi pracy dał piękne rezultaty w ciągu dwóch pierwszych lat realizacji bieżącego planu 5-let-

niego. Zwłaszcza zasługują na podkreślenie rezultaty osiągnięte w przemyśle i rolnictwie, co pozwala nam sądzić, że również zadania dalszego wzrostu gospodarki i kultury narodowej w roku 1968 będą w pełni wykonane, a Polska Ludowa umocni swą pozycję w braterskiej rodzinie krajów socjalistycznych i w życiu międzynarodowym.

Wspólnie z bratnimi krajami socjalistycznymi będziemy przeciwodzić knowaniom sił militarnego i imperializmu. Będziemy pomagać ofiarom agresji w Wietnamie i w krajach arabskiego wschodu, będziemy nadal konsekwentnie chronić sprawy pokoju i w imię pokoju współdziałać z wszystkimi ludźmi dobrej woli. Horyzont międzynarodowy pokrywają liczne ciemne chmury, ale mimo to ludzie pracy z ufnością patrzą w przyszłość.

Rozwój historyczny niesie wzrost sił pokoju, postępu i socjalizmu, wzrost systematyczny choć nierównomierny, wzrost tych sił, do których należy przyszłość całej ludzkości.

Trzydziestodwumilionowa Polska Ludowa stanowi silne i niezłomne ogniwo w wielkim międzynarodowym frontie walki o wolność wszystkich narodów, o braterstwo wszystkich ludzi pracy, o pokój na całym świecie.

Z wiarą w przyszłość, skupieni wokół naszej partii i programu Frontu Jedności Narodu będziemy wytrwale pracować w imię naszych wielkich humanistycznych ideałów, w imię zwycięstwa naszej wielkiej socjalistycznej sprawy.

Wszystkim rodakom w kraju i za granicą życzę wszelkiej pomyślności oraz najlepszych rezultatów w pracy dla Polski Ludowej, w pracy dla dobra pokoju i przyjaźni między narodami wszystkich ras i wszystkich kontynentów.

Niech żyje i umacnia się Front Jedności Narodu w pracy i walce o pokój i socjalizm.

Niech żyje i rozwija nasza Ojczyzna — Polska Ludowa.

TOAST NOWOROCZNY I SEKRETARZA KC PZPR WŁADYSŁAWA GOMUŁKI

DROGIE TOWARZYSZKI I TOWARZYSZE!

Kiedy w tę noc sylwestrową wysłuchaliśmy przed chwilą dźwięków 12 uderzeń zegara, które zamknęły żywot roku starego — 1967 i jednocześnie otworzyły pierwszą kartę księgi życia roku nowego 1968 — to pierwsza nasza reakcja na tę zmianę czasu kalendarzowego wyraża się w pytaniu: jakim będzie ten rok nowy? Co niesie dla każdego z nas, dla naszego kraju i narodu, dla świata i ludzkości?

I chociaż nikt na pytanie to odpowiedzieć nie może, to przecież wszyscy witamy ten rok nowy z ufnością i optymizmem, składamy sobie wzajemnie najlepsze życzenia, wierzymy, że nie zawiedzie on naszych nadziei, jesteśmy przesiadzeni, że będzie lepszy od swego poprzednika.

Ta wiara w lepsze jutro jest cenną wartością człowieka i narodu, jest źródłem z którego wszyscy czerpiemy wolę i siłę do pracy i walki o realizację celów osobistych i społecznych, jakie przed sobą stawiamy.

Rok 1967, który przeszedł już do historii, w sumie był rokiem korzystnym dla naszego kraju. W ciągu tego minionego roku majątek ogólnonarodowy, rozbudowaliśmy ekonomiczny kraju, osiągnęliśmy znaczny przyrost produkcji w przemyśle i rolnictwie, zwiększyły się dochody narodowy wytwórczości prac całego narodu, miał miejsce dalszy postęp w dziedzinie oświaty i nauki, służby zdrowia i ubezpieczeń społecznych. Nasza socjalistyczna ojczyzna Polska Ludowa przybrała nowych sił, umocniła swe pozycje w Europie i świecie.

Dziś kiedy wchodzimy w nowy rok, pragnę w imieniu Komitetu Centralnego Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej złożyć z tego miejsca gorące podziękowania wszystkim ludziom pracy, którzy swym trudem i wysiłkiem przyczynili się do osiągnięć naszego kraju w roku ubiegłym.

W nowym roku życzymy sobie wszyscy, abyśmy mogli powiększyć i pomnożyć dobrą spuściznę roku ubiegłego, a zarazem usunąć niedostatki i ujemne pozycje z jego bilansu.

NOVOROČNÍ ROZJÍMÁNÍ

Když před několika dny byly hodiny půlnoci, af ve Varšavě, v Praze, v Bratislavě i v Paříži, v Moskvě či ve Stockholmu — novoročním přání a zábavám nebyl konec. Kdo z nás neví jak chutná ta noc, kdy rádi vzpomínáme na miulé události a otevřáme novou, ještě nenapsanou kapitolu našeho života. I když je člověk v tuto chvíli starší, nechce si to přiznat, zapomíná o denních starostech a optimisticky se dívá do budoucnosti.

Nový rok — svátek nerozlučně spojený s osobními tradicemi každého z nás. Tisíce let minulo než se objevil v dnešní podobě. Pravděpodobně Babylonůňanům musíme být vděční za sedmidenní týden. Z Egyptu jsme přijali rozdělení dne na 24 hodiny. Říman — Julius Cesar určil délku jednotlivých kalendářních měsíců a nakonec to byl gregoriánský kalendář, který rozdělil rok na 365 dní a jenž platí dodnes.

Nový rok nebyl a dosud není všude oslavován od první lednové noci.

Nový rok je na celém světě dnem odpočinku po silvestrovské noci, která nás dělí od starého roku. I když jsme měli v minulém roce mnohé potíže a starosti, byl to přece jen dobrý rok a je nepochybně pravdivé, že při vítání Nového dvacátého třetího roku v novém Polsku převládal pocit optimizmu. Začali jsme nový rok plní naděje v dobré dni, které jsou před námi a plní víry v hodnoty a schopnosti člověka i celého národa, které umožnily dosažení osobních a národních cílů. Jsme přesvěd-

čeni, že dnešní potíže a překážky překonáme tak, jak jsme překonali minulé.

Také předseda ÚV PSDS Władysław Gomułka při novoročním přípitku na silvestrovské zábavě v domě ÚV PSDS prohlásil:

„Rok 1967, který již přešel do minulosti, byl příznivým okresem pro nás stát. Během tohoto minulého roku jsme vztašili nás národní majetek, posiliли jsme nás stát ekonomicky, vzrostla průmyslová i zemědělská výroba, zvýšil se národní důchod dosažený prací celého národa, dosáhli jsme dalšího rozvoje naší kultury, vědy a sociálního zabezpečení. Naše socialistická vlast — lidové Polsko — nabralo nové síly, poslalo své pozice v Evropě i ve světě.“

Novoroční bilance nevypadá však všechno tak příznivě. Válka, kterou rozpoutal agresivní imperialismus a hlad, jenž mučí ohromnou část lidstva — to jsou problémy, se kterými musí svět bojovat. Svět plný konfliktů a sporů. Brutální válka ve Vietnamu, již rozpoutal americký imperialismus padá jako velký stín na poměry ve světě. Je ještě jedna válka — útok Izraele na arabské země.

Stále silnější protest proti válce není natolik silný, aby zabránil bombardování severního Vietnamu a aby skončil válka v jižním Vietnamu. Bohužel je ještě mnoho lidí na světě, kterým je světové mírnení lhostejné. Přeto však politika mnoha zemí a především socialistických států zabránila, aby se války na Středním východě zúčastnily světové velmoci a způsobila, že válečný konflikt byl vyřešen v OSN. Bonnská politika v Evropě, jež směřuje k přeškrtnutí výsledků II. světové války, jako černý mrak zahaluje horizont.

Udržet na světě mír, o který tolik bojují všechny socialistické státy, je nutné. Pouze v míru

Pomyślana realizacja zadań nakreślonych w Narodowym Planie Gospodarczym na rok nowy — 1968 — trzeci z kolej rok bieżącej pięciolatki będzie tym łatwiejsza im większe poczucie odpowiedzialności, dyscypliny zawodowej i społecznej cechować będzie każdego człowieka pracy.

Wśród życzeń noworocznych, których spełnienia pragniemy wszyscy szczególnie gorąco i które powszechnie w świecie zajmuje miejsce czolowe, jest życzenie, aby rok nowy rozproszył zwiastujące nad naszym globem ziemskim chmurę wojny, aby umocnił naszą socjalistyczną i ogólnoludzką ideę pokoju. Pod tym względem rok ubiegły pozostawił nam złą spuściznę.

Pożar wojny szaleje nadal w Wietnamie, a odpowiedzialny za to imperializm amerykański przygotowuje rozszerzenie jego płomieni na całe Indochiny. Nad Bliskim Wschodem ciągle wisi niebezpieczeństwo ponownego wybucha działań wojennych wskutek aneksjonistycznych planów Izraela wobec państw arabskich. W interesy pokoju godzi również polityka Bonn zmierzającą do obalenia terytorialnego status quo w Europie.

Wszystko to musimy mieć na uwadze w całokształcie naszej polityki.

Nasze życzenia i dążenia do zapewnienia pokoju staną się tym bardziej możliwe do urzeczywistnienia im większy wkład wniosić będzie każdy z nas, każdy obywatel naszego kraju w budowę siły Polski Ludowej, w umacnianie moralno-politycznej jedności narodu.

Niech rok 1968 będzie pomyślny i sprzyjający dla naszej socjalistycznej ojczyzny, dla naszej walki o pokój, dla naszych przyjaciół i sojuszników, dla wszystkich narodów i państw pragnących żyć w pokoju i przyjaźni, dla wszystkich krajów i narodów walczących o swoją wolność.

Z okazji Nowego Roku, w imieniu Komitetu Centralnego partii składam wam wszystkim jak najlepsze życzenia.

Zyczę młodzieży, aby się dobrze uczyła i rzetelnie pracowała, aby chowała się zdrowo i rozmownie korzystała z lat młodości, aby wyrosła na twórczych, dzielnych obywateł i patriotów swej ojczyzny.

Zyczę wszystkim ludziom pracy, aby w swojej działalności zawodowej znajdowali dużo zadowolenia, aby pomnażając dorobek we wszystkich dziedzinach budownictwa socjalistycznego wiązały swoje własne dobro z dobrem społecznym, swą własną pomyślnością z pomyślnością Polski Ludowej.

Zyczę wszystkim członkom partii jak najlepszych wyników w pracy zawodowej i społecznej, organizacyjnego i ideologicznego umacniania swych organizacji partyjnych, dobrego przygotowania V zjazdu naszej partii.

W nowym roku zyczę wszystkim dużo zdrowia, szczęścia i radosnych dni.

Wesołej zabawy — drodzy towarzysze.

DOSIEGKO ROKU.

ZA POMYŚLNOŚĆ NASZEJ OJCZYZNY — POLSKI LUDOWEJ.

se mohou splnit všechny naše novoroční sny a všechna přání. Podle dosavadních zkušeností víme, že pouze spojením úsilí všech lidí udržíme mír na světě.

O těchto faktech hovořil při novoročním přípitku Władysław Gomułka. Mluvil o nich také předseda Státní rady a PV JNF Edward Ochab ve svém novoročním projevu, který výše uveřejňujeme. Připomíná nám, že trvalým stavebním kamenem naší mirové budoucnosti je síla a národní jednota, hospodářský potenciál země, který vznikl díky úsilné práci celého národa a bratrská pouta, jež nás spojují s jinými socialistickými státy.

Závěrem našeho rozjímání přejeme Vám, drahí čtenáři, dobrý, šťastný, prožitý v míru rok 1968.

SRDECNĚ DĚKUJEME ZA VÁNOČNÍ A NOVOROČNÍ PŘÁNÍ, KTERÁ JSTE NÁM POSLALI

VÝBOR KSČS V POLSKU
A REDAKCE „ŽIVOTA“

POZOR!

V PŘÍŠTÍM ČÍSLÉ UVEŘEJNÍME PODROBNOU ZPRÁVU ZE ZAKONČENÍ JUBILEJNÍHO 20. VÝROČÍ KSČS V POLSKU.

Redakcia ŽIVOTA sa obrátila na aktivistov Spoločnosti s troma otázkami:

1. otázka: Ako hodnotíte priebeh práce našej Spoločnosti na záver roku 1967? Či vidíte nejaké kladné úspechy a aké nedostatky sa ešte vyskytujú v našej práci?
2. otázka: Čo očakávate v nadchádzajúcom novom roku 1968 na úseku práce našej Spoločnosti?
3. otázka: Komu by ste chceli prostredníctvom ŽIVOTA poslat novoročný pozdrav?

ODPOVEDAJÚ:

AUGUSTYN BRYJA Z LAPSZ WYZNÝCH

1. Kladne. Predovšetkým oveľa väčší záujem nadriadených orgánov otázkami Spoločnosti, nadviazanie stykov s ČSSR a usporiadanie osláv 20. výročia existencie Spoločnosti — možnosť ukážania kultúrnych výsledkov našej práce.

2. Dúfam, že Život bude naďalej naším informátorm (najmä v oblasti Spiša a Oravy) a zrkadlom práce našej organizácie KSČaS.

ANDREJ SOLTÝS z LAPSZ WYZNÝCH

1. Tento rok bol veľmi dôležitý. Vedľa takéto udalosti ako 20. výročie našej Spoločnosti, 50. výročie Veľkej októbrej socialistickej revolúcie a 10. výročie existencie časopisu ŽIVOT nevýhľaduj často. III. celoštátny sjezd našej Spoločnosti, turnaj ŽIVOTA, eliminácie súborov Spoločnosti, to všetko patrí k najkladnejším úspechom.

2. Očakávame, že sa prehlbi spolupráca miestnych skupín a ešte viačie zlepší naše spolunažívanie.

3. ÚV KSČaS, redakcia ŽIVOT, okresným a vojvodským národným výborom, Ministerstvu kultúry a umenia, redakcia ŽIVOT z Bratislavu a všetkým krajanom z Lapsz Wyżných.

JOZEF BRYJA Z NOWEJ BIALEJ

1. Veľmi kladne. Najlepším dôkazom boli slávnostné vatre a eliminácie súborov v Niedzici a Jablonke. Ešte stále pocítujeme nedostatok klubovní, premietacích prístrojov a kultúrnych inštruktorov.

2. Lepšiu spoluprácu s národnými výbormi, s GS a dvojjazyčné vyvnesné

tabule na všetkých obchodoch. Viacaj televízorov v klubovniach, nové a vobec už každoročne eliminácie súborov na Spiši, Orave a v českých strediskách.

3. Predovšetkým svojej rodine, pracovníkom našej Spoločnosti, Slovákom v zahraničí, súdr. Kalafutovi Valentovi z Huncoviec (ČSSR), čitateľom ŽIVOTA, všetkým známym.

ANTON PIVOVARČÍK Z KACWINA

1. Rok 1967 bol neobyčajne dôležitý pre našu Spoločnosť. 20. výročie existencie KSČaS a jeho ústredný bod — slávnostné vatre, eliminácie súborov Spoločnosti v Niedzici a Jablonke boli najlepším dôkazom toho, že kultúrna činnosť nášho aktív sa neobyčajne rozvíja. Nemožno ju preto ináč hodnotiť ako kladne.

2. Očakávame, že v budúcom roku obvodné kino bude k nám prichádzať častejšie, že ÚV zvýši úsilie pre organizovanie (lepšie a dôkladnejšie) nových kultúrnych podujatí, častejšiu návštevu a teda aj kontrolo terénu, chceli by sme zorganizovať kurzy pre vedúcich divadelných súborov a aby naše klubovne boli ešte pod lepšou opatrou ÚV.

3. Predovšetkým redakciu ŽIVOT a celému redakčnému kolektívu, ÚV KSČaS a všetkým aktivistom na Spiši, Orave a v českých strediskách, Československému úradu zahraničnému, všetkým inštitúciám, ktoré spolupracujú so Spoločnosťou a vobec všetkým členom KSČaS.

FRANTIŠEK CHALUPKA Z NOWEJ BIALEJ

1. Prácu hodnotím kladne. Veľkým úspechom boli oslavys 20. výročia Spoločnosti a ich ústredný bod — vatre.

ka, Francúzska, Holandska, SSSR, Poľska a iných štátov. Tohto roku múzeum navštívilo okolo 30 tisíc ľudí. Ide o vzácný architektonický objekt, kde dominuje gotika.

V zrenovovanom objekte poskytujú komfortné služby: stravovanie a ubytovanie aj Tatranské hotely k plnej spokojnosti turistov. Samozrejme, že turisti v Pieninách javia veľký záujem o atraktívnu jazdu na gorských plňach po vodach Dunajca. Plnicky park sa rozširuje vďaka spolupráci s Poľskými občanmi, ktorí sú napomocní pri výrobe plní. V zime majú turisti v Pieninách k dispozícii lyžiarsky vlek.

K pamäti hodnostiam Zamagurie patria aj vzácné gotické kostoly, ktoré sú chránené štátom. V Haligovciach je jaskyňa aksamitka, v ktorej sa prevádzka archeologický výskum. Našlo sa tu sídlisko pračloveka s paleontologickej doby, mamutie kosti, črepy a veľa zaujímavých podzemných krás.

V Jezersku je pekné romantické jazero na ploche 1 hektára hlboko v lesoch, ktoré vzniklo zosuvom pôdy. Lom sa tiahne až pod Spišskú Maguru. V Osturni sú dva jazierka. Aj tieto miesta sú turistami navštěvované.

V Zamagurí žijú aj nadané ľudové talenty maliarov, rezábarov medzi ktorých patrí Ján Kuc z Lechnice, Demský z Matiašoviec, O. Berčák z Osturni a ďalší. Ich práce sú stredobodom pozornosti na rôznych výstavách.

Zamagurie, ktoré leží tesne opodial Poľsku má s ním veľa spoločného. Nárečie, kroje, zvyky, piesne atď. Veľa slovenských chlapcov zo Zamagurie našlo si ženy v poľských dedinách a sú z nich náročaj dobré robotné a verné ženy. Konečne, veľa zamagurčanov má rodinu v susednom Poľsku a vzájomne sa návštěvujú. Vzájomný styk napomáha uprevňovať

Len 3 otázky

2. Stálu a ešte lepšiu jednotu Spoločnosti.

3. Všetkým členom Spoločnosti s rodičami, nadriadeným orgánom, a celému redakčnému kolektívu.

SEBASTIAN MILAN Z CZARNEJ GORY

1. Kladne. Dokázali to už eliminácie súborov Spoločnosti.

2. Televízor a rádio pre každu klubovnu, vyznamenania pre zaľúčilých členov KSČaS.

3. Veľa úspechov v novom roku želám všetkým slovenským učiteľom v Poľsku, českým strediskám našej Spoločnosti a ÚV KSČaS v Krakove.

JÁN MAGIERA Z KACWINA

1. Veľmi kladne. Vidieť to bolo už na elimináciach (vystúpenia očotníckych súborov).

2. Rozšírenie aktív pre prácu v Spoločnosti.

3. V mene Spišského obvodu, výb. KSČaS zasielam srdcénny novoročný pozdrav redakciu ŽIVOT a všetkým Slovákom roztrúseným po celej našej planéte.

JÁN KOVALÍK ZO ZUBRZYCE DOLNEJ

1. Tento rok z ohľadu na rôzne oslavys a potom eliminácie očotníckych súborov ÚV bol priam prefazený. Aj napriek tomu, že do práce bol zapojený pomerne úzky kruh pracovníkov, úlohu, ktorú si pred seba postavili, vykonali vcelku úspešne. Patrí im preto uznanie. Aby však naša práca bola ešte lepšia a ľahšia musí sa ešte viacej upevniť zväzok medzi aktívom a jedntlivými členmi Spoločnosti.

2. Väčšie pochopenie pre prácu miestnych predsedov Spoločnosti, zlepšenie podmienok pre prácu očotníckych súborov, zaktivizovanie súborov ešte nedostatočne zorganizovaných. Želal by som si aby sa to uskutočnilo nie iba samou kritikou ale skôr vo forme akejkoľvek pomoci.

3. Všetkým divadelným a speváckym súborom, okresným orgánom, ÚV Spoločnosti a redakciu ŽIVOT.

JOZEF PETRAŠEK Z KREMPÁCH

1. Kladne. Venovali viacaj pozornosť školám a Lyciu v Jablonke.

2. Čakám, že sa zvýši počet žakov zo základných škôl, vzdelávajúcich sa v jablonskom lyciu, že sa zlepší vybavenie našich klubovní, aby sa prehliobili styky medzi českými a slovenskými strediskami v Poľsku, aby sa usporiadali zájazdy našich krajanov do ČSSR, a odborné kurzy pre učiteľov v ČSSR.

3. Riaditeľovi školy z Krempách Jánovi Krišákovi a všetkým čitateľom ŽIVOTA mnoho úspechov v novom roku.

ALOJZ GALUŠ Z KREMPÁCH

1. Dobre. Jednota a väčšia zomknutosť aktív Spoločnosti.

2. Zvýšenie spolupráce Spoločnosti s inými organizáciami, lepšiu prácu, pevnejšiu a stálu pomoc našej strany a vlády pri všetkých podujatiach Spoločnosti.

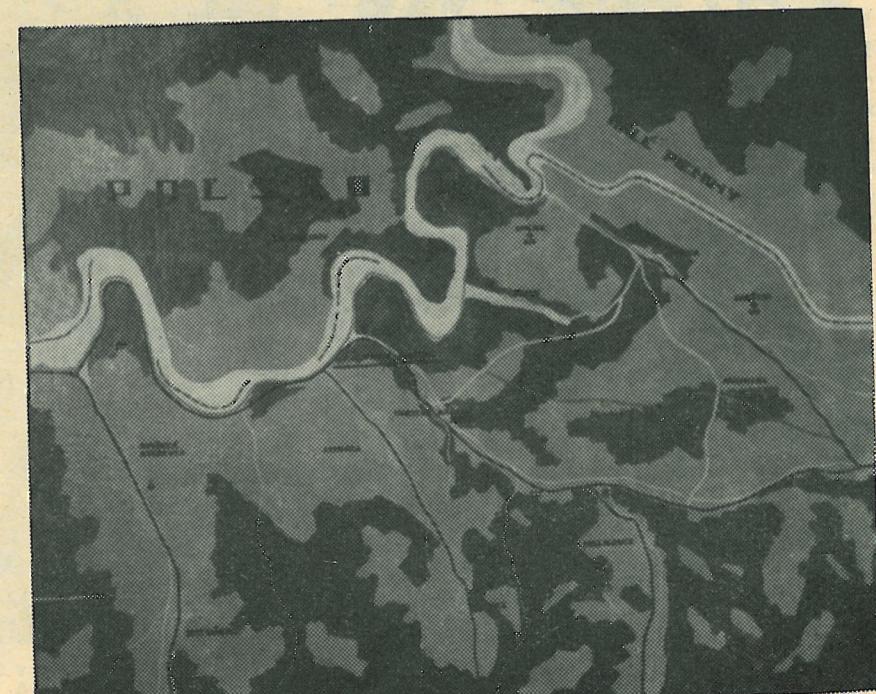
3. Predovšetkým redakciu ŽIVOT, ako aj nášmu Ústrednému výboru v Krakove.

dom okolo 9 miliónov korún. Novú cestu budujú štátne cesty aj do Lesného.

Naši ľudia myslia aj na svojich krajanov v Poľsku. Vieme, že sa už veľa zmienilo v ich živote k lepšiemu. O živote našich krajanov v Poľsku sa dozvedáme aj z kultúrno-sociálneho časopisu Život. Svojím obsahom i formou je to výborný mesačník, nieslen pre krajanov, ale aj pre nás. Slovákov doma. Kupujem si ho a budem ho odoberať.

Prostredníctvom časopisu Život súdečný pozdrav všetkým krajanov zasiela.

FRANTIŠEK SOSKA
SPRÁVCA MÚZEA
ČERVENÝ KLÁŠTOR

SÚBORY KSCAS VO SVOJOM PROGRAME

NIEDZICA - 19.XI.1968

Deň bol výnimočne pošmúrny. Veľké vločky mokrého snehu prikryli Niedzicu a cesty vedúce k nej. Ale počasie neodstrašilo ľudí.

Pred budovou miestneho kina, stojí početná skupinka zvedavo sa prizierajúca členom súborov Kultúrnej spoločnosti Čechov a Slovákov, ktorí tu prichádzajú na prehliadku svojich výsledkov; prichádzajú predviesť na javišti svoju hru, umenie a nadanie; pripojil sa evojím programom k jubileu 20. výročia existencie a pôsobenia svojej organizácie.

Súborov príšlo viac, ako sa očakávalo. Sú už aj predstaviteľia miestnych a okresných orgánov, predstaviteľia z vojvodstva a Odelenia kultúrnej a osvetovej práce i knižnice z Ministerstva kultury a umenia.

Na dvore je chlad, iba v dome, v ktorom je kino a v ktorom bude prehliadka súborov Společnosti, ovzdušie sa stava čoraz viac horúce. Na poschodi, v klubovni — posledné prípravy. Niekoľko sa oblieka, iný upravuje a ešte iný opakuje svoju úlohu... Nad všetkým bdejú obeťaví vedúci súborov, ktorí veľa srdca a námaha vložili, aby tento deň priniesol najlepšie výsledky.

Spevácky súbor z Lipnice Wielkej pod vedením K. Pastvu zaspieval niekoľko slovenských a oravských pesničiek.

Skolský súbor z Niedzice

Divadelný súbor z Podwilka pod vedením Hermíny Kovalíkovej predviedol hru Ženy.

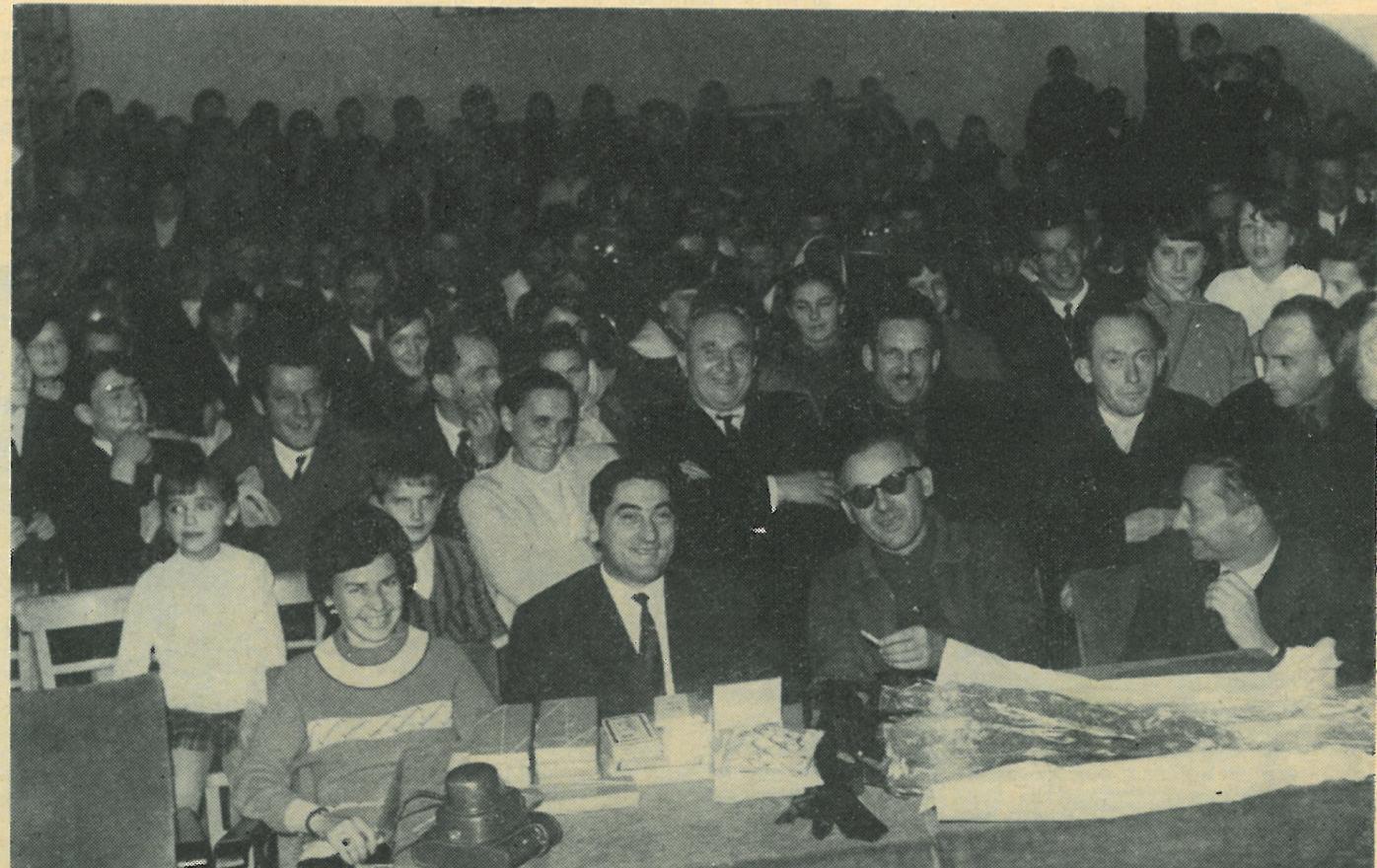
TURNAJ ŽIVOTA • TURNAJ ŽIVOTA

Vždycky jsme tvrdili, že oblasti Spiše a Oravy, Zelów a ďalší, vysávají veškeré podniky kulturného rázu ako houba. Zvýšenou potrebu takových podnikov jsme naznamenali po dvoch turnajích Života — na Spiši v Niedzici a na Orave v Jablonce — a také po elimináciach súborov Kultúrnej spoločnosti Čechov a Slovákov v Poľsku, o nichž písemne v predchádzajúcom článku. Naše iniciatíva padla teda na úrodnou pôdu... Dnes se námenejme priznat k tomu, že jsme sa báli, zda naš turnaj, sestavený tak, že nutno odpovedať na otázky, ktoré vyžadují dobrou znalosť vecí, najde výber kandidátov. Se zadostúčiněním prohlašujeme, že nejenom bylo vždy mnoho ochotných, ale že naši krajané, což je nejdôležitejši, dobre znali problematiku, ktorá byla náplní turnajů.

Naše turnaje se týkaly niekoľko oážek, výročí pädesaťtisíč Velké říjnové socialistické revoluce, dvacetiletí Kultúrnej spoločnosti Čechov a Slovákov v Poľsku, oblastí Spiše a Oravy a ďalej našeho časopisu, ktorý má v tomto kraji hodně čteniarov a príateľ a jehož desáté výročí vydávaní pripadne na kväten 1968. Samozrejme, že komplet oážok bol podložen texty, uverejňovanými v našom časopise v príběhu posledných let.

Z této skutečnosti vyvzujeme záver, že Život čtenári čtou podrobne, jak starší generace, tak také mládež.

Vážná tematika turnajov nikterak nezatížila na charakteru podnikov. Naopak, jak v Niedzici,

Ze sa turnaj Života v Jablonke páčil je vidieť na snímke. V popredí zľava je členka redakčnej rady prof. T. Heteniaková, šéfredaktor Života A. Chalupec, tajomník OV PZRS v Nowom Targu Tadeusz Barbachen a tajomník MV PZRS, predsedu MNV v Jablonke F. Chowaniec.

Spevokol z Chyžného pod vedením J. Omylaka zaspieval niekoľko slovenských, poľských a ruských piesní.

Divadelný súbor z Przywarówki pod vedením F. Kramera vystúpil s hrou Kubo.

Miestnosť počas súťažných eliminácií v Niedzici. V popredí členovia poroty hodnotia účinkujúce súbory.

Z klubovne nie je priamy prechod na javisko. Nikto sa však nečaká prejsť pod padajúcim snehom, kym sa nedostane na javisko.

V hľadisku taká tlačenica, že „az pot teče po stenach“ — ako sa vyjadril tajomník MV PZRS súdr. Stec v rozhovore s red. Kaškiewiczom. Takto bude trvať veľa hodín, vyplňených dielom, pesničkou a hudobou. Diváci dlho tleskajú po každom vystúpení. S napäťom sledujú odohrávajúce sa na javišti dramatické konflikty v prevedení divadelných krúžkov, počuvajú pesničky spevané farebnými súbormi a ľudovú slovenskú i spišskú hudbu v prevedení kapiel a orchestrov Spoločnosti. Asoň čiastku chceme vám drahí čitatelia ukázať v našej fotoreportáži.

Celé podujatie treba hodnotiť ako vydarené, napriek tomu, že nie všetko prebiehalo náležite. Škoda len, že sme nepočuli spevácké súbory z Lapsz Wyżnych a z Krempách, že veľmi malo sme počuli hudby. Taký istý posudok vydal aj aktív Spoločnosti — prezidium ÚV na svojom zasadnutí, ktoré sa konalo na druhý deň po prehliadke — 20.XI.1967 v Krempachoch Nedopatrenia v Niedzici dovolili však odstrániť ich pri prehliadke súborov Spoločnosti v Jablonke.

Toto podujatie bolo potrebné a vydarené, hodno ešte raz zreteľne povedať a treba blažoželať vedeniu ako aj členom všetkých súborov Spoločnosti na Spiši k dosiahnutiu týchto výsledkov a divákom podľa kvality za horúce a srdiečne ovzdušie, ktoré dokázali utvoriť v hľadisku.

TURNAJ ŽIVOTA • TURNAJ ŽIVOTA

tak také v Jablonke byly sály zaplnené do posledného miesta a všichni se výborně bavili. Bylo to zajisté zásluhou našeho konferenciera soudruha Ludwika Szaubera a Jana Kryszka a Augustyna Bryji, kteří mu pomáhali a také soubory, které se turnajů účastnily. V Niedzici výborně hrály hudební skupiny z Lapsz Nižnych a Wyżnych, vystoupil soubor české skupiny ze Zelowa, mládežnický soubor z Krempachů a školní soubor z Niedzice. V Jablonke hrály kapely z Chyžného a Zubrzyce a po hostině soubory z Krempachů, ze Zelowa a z Zubrzyce Dolní. Vystoupení všech těchto souborů hezky doplňovala naše turnaje a touto cestou jim srdečně děkujeme.

V každém turnaji pracovaly komise, jejichž úkolem bylo hodnocení odpovědi na otázku. V Niedzici byli členy komise: Jan Magiera — předseda Spišského Oddílu KSČS v Polsku, Zofia Mirońska — zástupkyně kulturního odboru PPRN v Nowém Targu, Jan Majerczak — předseda presidia GRN v Niedzici a Franciszek Bednareczyk — dopisovatel časopisu „Život“. V Jablonce v komisi zasedali: Jan Kovalík — předseda oravského Oddílu KSČS v Polsku, Franciszek Chowaniec — předseda presidia GRN v

Prvá snímka sprava — po hostině vystúpenie českého súboru Spoločnosti zo Zelowa pod vedením J. Zagórského. Spieva Frydryk Slezák.

Druhá snímka sprava — konferencier turnaja Života Ludwik Szauber so sympatickými účastníkmi súťaže.

SÚBORY, KTÓRE SA ZÚČASTNILI PREHĽADKY NA SPIŠI

1. CZARNA GÓRA — Detský súbor pod vedením Jána Budza.
2. ŁAPSZANKA — Divadelný súbor dospelých pod vedením Márie Šoltýsovej.
3. ŁAPSZE WYŻNE — Divadelný súbor pod vedením Augustyna Bryu.
4. NIEDZICA — Divadelný súbor pod vedením Zofie Bogačíkovej, Detský súbor pod vedením Cecílie Biegunovej.
5. KACWIN — Divadelný súbor pod vedením Antona Pivovarčíka.
6. NOWA BIAŁA — Spevácky súbor pod vedením Jána Cervasa.
7. KREM PACHY — Detský súbor pod vedením Jána Kriška a Divadelný súbor pod vedením Alojza Galuša.

Okrem toho účinkovali dychovky a sláčikové kapely z Łapsz Wyżnych, Łapsz Niżnych, Nowej Białej.

ŁAPSZE WYŻNE — dychovka pod vedením Dominika Gryglaka.

ŁAPSZE NIŻNE — dychovka pod vedením Andreja Stanka.

NOWA BIAŁA — sláčiková kapela pod vedením Františka Kurnata.

Súťažné eliminácie Spoločnosti na Orave a turnaj Života otvoril svojím pohostinným vystúpením súbor Všeobecnovzdelávacej strednej školy v Jablonke pod vedením prof. T. Hetenákové.

JABLONKA — 26. XI. 1967

Smerovanie ku kultúrnej práci sa medzi členmi Kultúrnej spoločnosti Čechov a Slovákov na oravských dedinách nezmenšuje. Badateľným potvrdením toho bola obvodná prehliadka divadelných krúžkov, speváckych súborov a hudočných kolektívov Spoločnosti v Jablonke.

Na prehliadke učinkovala mládež a aj otcovia. Predvedli značný výsledok svojej kultúrnej práce a scénických schopností. Spolu s celou Spoločnosťou slávili svoje dvadsaťročné jubileum.

Na úspechy tejto prehliadky sa skladá aj nadšenie vykonavateľov, ktorí sa veľa hodín pripravovali k vystúpeniu, aj obetavá, fažká práca vedúcich súborov, roľníkov z povolania. Pričinila sa aktívna pomoc Výboru miestnej skupiny Spoločnosti v Jablonke a Výboru oravského obvodu ako aj skúsenosť aktív UV z prehliadky v Niedzici. Tiež priateľský vzťah a pomoc tajomníka MV PZRS a predsedu MNV v Jablonke Franciszka Chowanca a riaditeľa Strednej všeobecno-vzdelávacej školy so slovenským a poľským vyučovacím jazykom v

Jablonke prof. Karola Madeju pri zmene miestnosti. Ako aj pomoc mladých poslucháčov v príprave tejto sály k súťaži súborov Spoločnosti a turnaja Života. A vec to vôbec nebola ľahká. Totiž v predvečer, niekoľko hodín pred prehliadkou, nastala konečnosť zmeny predtým plánovanej kinovej miestnosti, na gymnastickú sálu v škole, práve trikrát väčšiu. Dokonca pekné a slnečné počasie spravilo vystupujúcim na prehliadke súborom výborný rámc.

V hľadisku medzi pozvanými hosťami boli predstavitelia miestnych a okresných orgánov, z VNV v Krakove. Prijemne je nám tiež oznámiť, že tak isto, ako v Niedzici, zároveň aj v Jablonke mohla slúžiť svojou radosť a pomocou naša redakcia.

Za dosiahnuté výsledky, za to, že dobré predvedenie súborov, ktoré vystupovali v malebných ľudových krojoch — slovenských a oravských, páčilo sa divákom, že sa všetkým vystúpeniam a súhorom srdcne tleskalo, že sa všetci dobre zabávali — za to všetko, súborom a celemu aktívnu Spoločnosti na Orave patrí srdcna vďaka.

ADAM ADAMEC

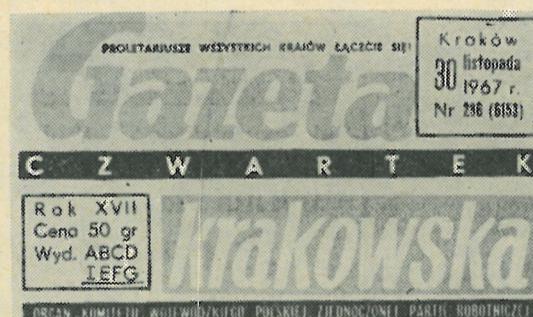
Umelecký súbor z Lipnice Małej vystúpil s tancom a ľudovými slovenskými a oravskými pesničkami.

TURNAJ ŽIVOTA • TURNAJ ŽIVOTA

Jablonce, Eugen Paniak — predseda Místní skupiny v Jablonce a krajanka Teresa Hetenáková — člena redakčného kolegia Života. Všem členom komisi srdečne děkujeme za námahu a operativní působení v našich turnajích. Všem zúčastněným děkujeme za to, že přišli a že odměňovali potleskem odpovídající na otázky a vystupy našich souborů.

Na okraji téhoto turnajů vznikl napad počítat v organizování podobných pedniků již přímo ve vesnicích Spiš a Orava. Naši krajané nás o to prosili jak na turnajích, tak i nyní v četných dopisech redakci v nichž velmi dobře hodnotí dosavadní turnaje, což jest pro nás obzvláště přijemné. Poslední redakční kolegium, které se konalo koncem minulého roku, schválilo návrh na několik turnajů Života, které budou organizovány v oblastech národnostních českých a slovenských menšin. Doufáme, že tato přímá setkání redakteř Života se čtenáři přispějí nejenom k popularitě našeho krajského časopisu v jeho jubilejném desiatém roce, ale také povzbudit místní iniciativu na úseku kulturního a společenského dění. Ještě jednou Vám všem děkujeme za pomoc, již jste udělili redakci Života v organizování a uskutečnění turnajů. Na shledanou dráži čtenáři na příštích turnajích. Přejeme Vám všem dobrý Nový rok.

REDAKCE

50-LECIE REWOLUCJI PAŹDZIERNIKOWEJ W ŚRODOWISKU SŁOWACKIM

Jak juž informovaliśmy, Towarzystwo Czechów i Słowaków w Polsce obchodzi 50-lecie działalności. W programie uroczystości uwzględniono również imprezy związane z obchodami wielkiego, internacjonalistycznego święta — 50-lecia Wielkiej Socjalistycznej Rewolucji Październikowej.

Ostatnio odbył się w Niedzicy i Jablonce eliminacje amatorek zespołów artystycznych oraz konkursy (guzły) zorganizowane przez redakcję wychodzącągo w Warszawie miesięcznika TKCiS „Żivot”, który rozpoczął dziesiąty rok działalności w środowisku. Pytania konkursowe dotyczyły życia i działalności W. I. Lenina przebiegu i znaczenia Rewolucji Październikowej oraz przyjaźni i współpracy Polski ze Związkiem Radzieckim. W uroczystościach wzięli udział przedstawiciele władz partyjnych i państwowych województwa oraz powiatu.

W czasie obchodów 50-lecia TKCiS odbędzie się jeszcze konkurs na najlepszą świętlicę w środowisku słowackim i czeskim, ze szczególnym uwzględnieniem działalności związanej z 50-leciem Rewolucji Październikowej. Zdobywcy czołowych miejsc otrzymają nagrody ufundowane przez Ministerstwo Kultury i Sztuki. Na zakończenie uroczystości odbędzie się centralna akademia TKCiS, połączona z wystawą prac ludowych artystów ze środowiska czeskiego i słowackiego.

Predseda OV Spoločnosti J. Magiera v mene súťažnej poroty odovzdáva ceny víťazom turnaja Života v Niedzici.

SÚBORY, KTORE SA ZUČASTNILI PRE-HLIADKY NA ORAVE

Učastníci kurzu harmonikárov Spoločnosti na Orave, ktorý viedie J. Omylak, zahrali niekoľko ľudových slovenských a oravských melódii.

Eliminácie a turnaj mal veľký úspech aj v Niedzici. Stačí sa pozrieť na rozosmiate tváre divákov.

1. CHYŽNE — Spevácky súbor pod vedením Jozefa Omylaka.
2. JABLONKA — Detský divadelný súbor pod vedením prof. T. Heteniakovéj.
3. LIPNICA MAĽA — Spevácky súbor pod vedením Mlynarčíka.
4. LIPNICA WIELKA — Spevácky súbor
5. PRZYWARÓWKA — Divadelný súbor pod vedením F. Kramara.
6. ZUBRZYCA DOLNA — Spevácky súbor pod vedením Jána Kovalíka, Spevácky súbor dospelých tiež pod vedením Jána Kovalíka.
7. ZUBRZYCA GÓRNA — Divadelný súbor pod vedením Lýdie Mšalovej.
8. PODWILK — Divadelný súbor pod vedením Hermíny Kovalíkovej.

Okrem toho učinkoval orchester z CHYŽNÉHO pod vedením Jozefa Omylaka.

Divadelný súbor zo Zubrzyce Góornej pod vedením T. Mšalovej predviedol hru „Páva“.

TURNAJ ŽIVOTA • TURNAJ ŽIVOTA

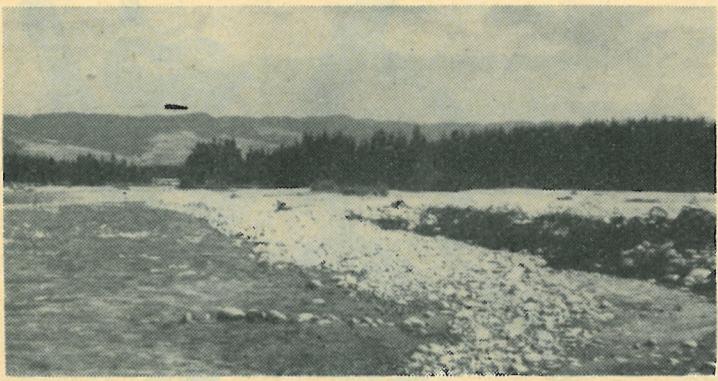

Na súťaži a turnaji sa tiež zúčastnil mládežnícky súbor zo Zubrzyce Dolnej pod vedením predsedu OV na Orave J. Kovalíka s repertoárom slovenských a oravských piesní.

V mene poroty turnaja Života v Jablonke členka redakčnej rady prof. T. Heteniaková odovzdáva víťazom ceny.

ČITATELIA • REDAKCIA

ČO TEČIE, RASTIE, ŽIE...?

Najväčšou riekou, ktorá tvorí hranicu medzi územím Krempách a Nowej Białej je rieka Białka. Vyplýva z Táier. Hneď ako príde na územie Krempách, môžeme vidieť krásny prelom Białky medzi Kramnicou a Oblazovou Skalou.

Bialka je rieka, ktorá má veľmi bystrý prúd. V období dažďov tečie ľahko veľké množstvo vody, ktorá s obrovskou silou podomieľa brehy a niči ich, dokonca mení si aj svoje koryto. Aby sa tomu predišlo, stavia sa ochranné valy zo sieti a okrem toho tzv. provizórky z prutia, kamení a dreva. Roku 1961 bol postavený vodný prieplust prebytočnej vody z Białky za účelom posilnenia Kréteho potoka, ktorý plynie stredom dediny. Táto voda sa používa pre hospodárske účely, ako pranie alebo dobytok.

Druhou riekou, ktorá tečie cez územie Krempách je Przykopa. Je po Białke druhou riekou, čo sa týka množstva vody. Táto rieka obsluhuje tri mlyny: „Pod Valantym“, „U Poloka“, Mrawczaków“. Obsluhuje aj česárnu vlny, ktorá je súkromnou vlastnosťou Jána Szprocha a stolárnou Walentého Pacygi. Okrem toho také prameňe ako Kręty potok, Kizlinkov potok, Durszynski, Sprzeczny a Gręciny majú vodný stav veľmi nízky. Býva aj tak, že po silnom a dlhom období sucha úplne vyschnú.

Spodná voda vystupuje vo veľkom množstve, najmä na rovine, ktorá je osídlená. Táto voda sa nachádza v hlbke 5 – 10 m. O tom, že je jej tak veľa svedčí fakt, že každý roľník má vo svojom obydlí studňu, v ktorej je voda po celý rok. Dnes sa už dokonca prestalo vyberať studne a len sa vbija do zeme rúru do hlbky 5 – 9 m, ktorá je zakončená ostrym tvrdým hrotom. Tento hrot drví skaly, ktoré mu stoja v ceste. Nad hrotom sú otvory, ktorých vteká voda. Rúra je na povrchu zakončená ručnou alebo elektrickou pumpou.

JÁN KRIŠÍK

V KLUBOVNIACH ZAČALA SEZÓNA

Znova máme trochu voľného času, oddychu. Je zimné obdobie, a roľník i väčšina našich krajanov častejšie prichádzajú do klubovne. Tahá ich tunu výdobytok techniky — televízor. No v zimnom období hlavním kultúrnym rozptýlením mal by byť, nie len televízny program, mal by sa usporiadat kurzy slovenčiny pre dospelých, aj pre deti, čítanie krajanskej tlače, súťaže medzi klubovňami, vypoříčiavanie a čítanie slovenských kníh, ktorých je tak malo. Nech neležia na policiach. Dúfame, že sa v budúcnosti UV postará o nové, dobré knihy pre naše klubovne. V klubovniach mali by mať miesto divadelné súbory a rôzne krúžky, ktoré v rôznych formách by mali rozvíjať svoju činnosť medzi krajanmi. Život v našich klubovniach, ktoré sú vlastne srdcom našich skupín, najmä teraz v zimnom období mal by kypieť a dýfam, že tak to aj je vo viacerých dedinách. Naše klubovne nech budú motormi našej kultúrnej činnosti.

P. A

KREMPACHY

Divadelný krúžok v Krempachoch pod vedením Alojza Galuša dobre spracoval hru Terézie Vansovej Svedomic. Vystupovali s ňou okrem svojho pôsobiska aj v Niedzici a Kacwine. Obdivovali sme ho na III. sjazde KSČaS a naposledy predviedol svoje umenie pri prebiehacom turnaji Života v Niedzici. Divadelný krúžok má 16 členov a je dobre zorganizovaný. V budúnosti chcú nacvičiť hru Jozefa Hollého Kubo. Prajme im veľa radosti z práce a veľa divákov.

B. F.

PRZYWARÓWKA

Milá redakcia,
chcel by som Vám v mene všetkých občanov našej dediny podakovať za Vašu pomoc, vďaka ktorej sme dostali od Spoločnosti harmoniku. Vďační občania a najmä členovia súboru z Lipnice Wielkiej — Przywarówka Vám zasielajú zároveň srdečný pozdrav.

ANTON ŠPIRK

Vracal som sa autobusom z Nowého Targu do Lipnice Wielkiej. Lipnica sfa Sibír. Silný vietor hŕdza a sype sneh do autobusových okien. Reflektory nie sú schopné prebit hustú záclonu opadávajúceho snehu. Viditeľnosť je možná do 10 m. Biela prikrývka všetko zrovnila. Jedným orientačným znakom, kde je cesta, sú kolaje nejakého vozidla, ktoré je asi nedaleko pred nami. Lahká zákruta, naľavo je auto „Nysa“ — v prieckope. Niekoľko osôb sa snaží zadržať autobus, ktorý v obave, aby tiež neuviazol prešiel okolo nich. Na poslednej zástavke v Przywarówke som sa dozvedel od členov našho divadelného krúžku, že to boli predstavitelia Okresného odelenia kultúry a našej Spoločnosti. Nastúpili sme do autobusu a išli sme späť, na miesto, kde garažovala „Nysa“. Spoločnými silami sme ju vytiahli.

Nesplnenie niektorými obciami záväzkov zapričínilo tiež neúplné využitie fondov určených okresom pre dofinancovanie verejných prác. Z celkovej sumy 7 miliónov určenej pre tento cieľ využilo sa okolo 5 miliónov zl.

5. decembra minulého roku sa v Nowej Białej konala schôdza venovaná otázke výstavby cesty Nowa Biala — Białka Tatrzanska. Schôdze sa zúčastnil predstaviteľ z okresu inž. Poznański. Po oboznamení sa s plánom výstavby ďalšieho úseku tejto cesty všetci prítomní podpisali beznáradnú pomoc v charaktere spoločenskej práce.

V tomto roku sa plánuje vystaviť 500-metrový úsek. Pripomienim, že v minulom roku sme tiež spoločenským činom vystavili úsek dlhý 800 m. Dĺžka celej cesty bude merať 3 km.

Cesta povedie pozdĺž rieky Białky cez navštevaný turistami prielom Kramica-Oblazowa. Umožní ona väčšiu turistickú premávku a dobrý spoj s Trybszom. Bude to zároveň veľká výhoda pre nás — rolníkov z Nowej Białej.

FRANTIŠEK BEDNARČÍK

NOWA BIALA

Aktív OV PZRS v Nowom Targu zhral výsledky spoločenských činov všetkých obcí v Nowotarskom okrese. Ako sa ukázalo občania Nowej Białej patria medzi prvých. Hodnota verejnej práce v tejto obci dosiahla totiž v minulom roku okolo 910 zl. v prepočítani na jedného občana, pri hodnote dosiahnutej v Tylmanovej — 562 zl. a v Ludzmiere 273 zl. V Podwilku na Orave verejné práce dosiahli hodnotu 209 zl. na jedného občana.

Podčiarkujúc výsledky prevedených verejných prác v Nowotarskom okrese v hodnote 17 miliónov zlatých, aktív OV upozornil zároveň na fakt nesplnenia obyvateľmi viacerých obcí prijatých záväzkov. Napríklad v Ochotnici Górnnej či v Harklowej sa vykonalo ledva 8,8 zl. spoločenských činov v prepočítaní na jedného občana. Nebolo lepšie ani v Poronine či Kościelisku, kde priprádalo okolo 15,5 zl.

Takýto stav určite je výsledkom príliš malej aktivity GRN a Výborov pre spoločenské činy. Aktív konštatoval, že veľmi malo pozornosti sa venovalo týmto závažným otázkam.

Mladé krajanky z Nowej Białej

Členovia divadelného družstva z Nowej Białej

Nedelňa rozhovor. Zľava Michal Kalata, Karol Bednárik a František Soltýs.

OZVENY TURNAJA V ŽIVOTE

Už hodne času uplynulo od obvodných súťazí divadelných a speváckych súborov na Spiši a ešte stále sa spomína na našich dedinách veselý turnaj Života. Turnaj bol vydarený podujatím. Nás časopis Život získal tým väčšiu popularitu. Niektorí účastníci dokonca žiadajú, aby bol ešte usporiadaný v niektorých obciach.

A. PIVOVARČÍK

ORAVSKÉ PROBLÉMY

Okrem elektrifikácie Piekielnika a Lipnice Maľej ako aj výstavby škôl sú ešte dva väčšie problémy oravského hospodárstva. Je to stavba silážnych jám a vybavenie poľnohospodárstva vhodným strojovým parkom. Všetci vieme, že bez týchto dvoch zložiek nijedno čo hovorí o zvýšení výroby mlieka. V poslednom čase na Orave sa veľmi rozširuje „súkromný priemysel“ poľnohospodárskej zariadení. Je to pozoruhodné hnutie, veľmi potrebné, ale vyplýva skôr z nutnosti. Tuna sú potrebné stroje ľahké, ktoré by sa dali upotrebiť na pahorkovatých terénoch. Keďže v asortimente nášho priemyslu takéto stroje nie sú, rolníci na Orave sú nútieni sami si zadovážiť rôzne súčiastky a potom vlastnými prostriedkami vyhotoviť potrebné naradie.

Na výstave pri príležitosti dožniek v Piekielniku oravskí zlepšovatelia a konštruktori predstavovali svoje výrobky. Vlastnej výroby traktory, o ktorých už Život písal. Drevene pumpy na hnojnicu, veľmi praktické v obsluhe a pritom oveľa ľahšie ako tie, štandardné. Sudy na hnojnicu otvárané v prednohou alebo rukou pomocou prenosnej páky. Zemiakové kopačky, tahané jedným konom atď.

„Pre dosiahnutie vyšej produktivity potrebné sú stroje, ktoré by sme mohli používať. Priemysel by nám mal pomôcť a vyrábať aj ľahšie kopačky, traktory atď., no a samozrejme lacnejšie. Vtedy by sme nemuseli sami si to davať dokopy a viac v čase by nám ostalo napríklad na budovu silážnych jám“ — povedal rolník z Oravy, z ktorým som sa rozprával.

Zlepšovateľské hnutie malo by sa stále rozvíjať. Keďže však priemysel nakoľko vyrábal stroje, dajme tomu zemiakovú kopačku v dvoch či troch variantoch, na rovinách by si rolníci kupovali takú a pod Tatrami zase inú — ľahšiu. Čiže rolníci sa ne-museli starat o naradia potrebné v poľnohospodárskej práci a radšej by mysleli aj o silažovaní. Aj v tomto smere možno tiež veľa urobiť rôznymi zlepšovacími návrhmi. Napríklad v Miechowskom okrese družstvo vyrába hotové silážne panely. Ručím za to, že aj na Orave vďaka zlepšovacím návrhom Škóvnych Oravčanov by takáto stavba silážnej jamy nebola drahá.

Pre ďalšie zvýšenie dojivosti je to predsa nevyhnutné. Vďaka zelenemu krmivu sa už výroba mlieka zvýšila a po širokom zavedení silážovania iste aj oravský obvod by dosiahol priemerne na jednu kravu 3000 l mlieka ročne.

JG

KACWIN

Komasáčné práce, ktoré ešte dnes nie sú ukončené neboli najlepším riešením. Napríklad bola vytýčená druhá cesta (za dedinou), v časti,

kde teraz sa občania staviajú. Nikto však nepomyslel na odtok pre vodu. Keď je dážď celá časť hotára (1 a pol km) pláva vo vode. Načo vlastne bola komasácia? Hámam preto, aby boli lepšie hospodárske podmienky a tu je to opäťne. Predsa mohlo sa vymedziť dvojmetrový pás a určiť ho pre splavovanie vody do potoka. Je to veľmi pálčivá otázka, na ktorej vyriešenie nie je ešte neskoro, lebo komasáčne práce ešte trvajú. Ale patričné oddele-nie Okresného národného výbooru v Nowom Targu sa musí touto otázkou väčšie zaoberať a dokonca ju vyriešiť.

Čo sa u nás zmenilo? Veľa. Na okrese sa s našou národnostou menšinou inak zaobchádzá. Terény Spiša a Oravy sú finančne podporované a dostávajú pomoc od vlády. Stavajú sa nové obchody, cesty. Do každej dedinky prichádzajú autobusy. Máme elektrický prúd. Je to jedným slovom krok v pred.

Klubovne, kultúrne podujatia, vyvesné dvojjazyčné tabuľy tiež hovoria o lepšom a aktívnom živote našej národnostnej menšiny.

Nowotarský okres je oblasťou hornatou, turistickou. Bolo by treba viac propagovať aj terény Spiša a Oravy, ktoré tiež majú svoje zaujímavosti a krásy, staré obyčaje a kultúrne hodnoty. Keď na Spiš a Oravu príde turista, vtedy nás život sa ešte viac zmení.

Za všetko vďačíme Veľkej októbrovej socialistickej revolúcii, ktorá aj nám dať trošku zo svojich výdobytkov.

ANTON PIVOVARČÍK

V minulom roku občania Kacwina v rámci spoločenskej práce začali kanalizáciu obce a kladenie chodníkov. Na úseku okolo 370 m boli založené rúry, ktorých však je nedostatok. Teraz sa s prácou prestalo, je už mráz. Ide to veľmi fažko. Ale príslovie hovorí: „lepšie je niečo, ako nič“. Dúfame, že Národný výbor v Niedzici na jar zadávať potrebné rúry a my budeme v kanalizácii pokračovať. Tak isto pálčivým problémom ako kanalizácia je generálna oprava cest cez dedinu, ktorá je v požalovaniahodnom stave.

PIV.

PODSZKLE

V našej dedine je malo členov KSČS v Poľsku, a tými sú hlavne starší krajania. Nie je tiež žiadnen umelecký súbor, napriek tomu, že v minulosti bol a pôsobil. V čom je príčina? Mládež odcestovala za prácou. U nás totiž nemá zamestnanie, inde zase potrebujú ľudí do tovární a iných závodov. Mládež uteká teda do miest. Nachádza tam dobrý zárobok, a pracuje nie tak ako doma, od rána do noči, ale iba osem hodín. Majú kino, televízor a iné rozptýlenia, ktorých v našej dedine niete. Niekedy som túna organizoval kultúrny život, ale teraz mi už ruky odpadávajú — nito s kým. My starší asi dožijeme svoje roky pri petrolejovej lampe. Dobre, že aspoň mladí majú otvorené okno do sveta.

AB
(meno a adresa sú redakcii známe)

KRAKÓW

Z podnetu ÚV KSČS 17. decembra minulého roka bol zorganizovaný zájazd pre okolo 200 osôb z Oravy a zo Spiša — členov súborov Spoločnosti. V tomto zájazde sa zúčastnila prevažne školská mládež. Časť účastníkov zájazdu bola na predstavení Derby v paláci. Mládež si prezrela múzea a iné historické pamiatky Krakova. Výdavky zájazdu uhradilo Ministerstvo kultúry a umenia.

ZELÓW

Výbor Kultúrnej spoločnosti Čech a Slovák v Poľsku, oddiel v Zelově, srdečne děkuje oddělení kultury Presidia okresního národního výboru v Łasku i jeho vedoucímu Josefovi Rogusovi za dar, který obdržel náš kulturní dům. Jsou to tři mandoliny, které obohatí náš hudební kroužek.

Na zasedání Městského národního výboru v Zelově v prosinci m.r. se jednalo o rozpočtu města v roce 1968, který je překročen o částku 5,495.000 zlatých, jak na straně příjmů tak i výdajů. Největší část peněz bude vydána na opravy domů.

Představitelé výboru Kultúrnej společnosti Čechů a Slováků, oddíl v Zelově, předseda Jan Novák a tajemník Václav Lučinský, navštívili vedoucího oddělení pro vnitřní věci Presidia krajského národního výboru v Lodži soudu Alexandra Ryba. Při té příležitosti podali zprávu o činnosti Společnosti v roce 1967 a hovořili o plánech v roce 1968. Současný Ryba hovořil o práci oddílu Kultúrnej spoločnosti Čechů a Slováků v Zelově s uznaním a slíbil, že práci naší Společnosti bude podporovat.

NOWY TARG

Ako nás informoval ÚV KSČS, na návrh Spoločnosti 15. decembra minulého roka sa v Nowom Targu konalo zasadnutie venované problémom školstva so slovenským vyučovacím jazykom.

Zasadnutia sa zúčastnilo okolo 30 osôb: riaditeľa a učiteľa škôl so slovenským vyučovacím jazykom a škôl, v ktorých slovenčina sa vyučuje ako predmet. Z Krakovského kurátora školského okruhu sa zúčastnil Marian Kovalík. Inšpektorát osvety ONV v Nowom Targu reprezentovali: mgr. Mieczysław Chyliński, inž. Antoni Skowronek a vedúca oddelenia slovenského jazyka Stefania Kasperczyk. Kultúrnu spoločnosť Čechov a Slovákov v Poľsku reprezentoval tajomník ÚV Ján Ondica.

CHYŻNE

V Chyžnom na prvý pohľad je vidieť okázalú budovu. Je to hasičské skladisko... Vyrastá ako hmatateľný znak verejných zberiok pre spoločné dobro. Bude ona slúžiť aj pre kultúrne ciele občanov v Chyžnom. Vykonaná do tohto času verejná práca sa rovná hodnote štvrti milióna zlatých. Teraz ide len o to, aby ako najrýchlejšie bola vykončená táto stavba, z ktorej Chyžnania môžu byť právom pyšní.

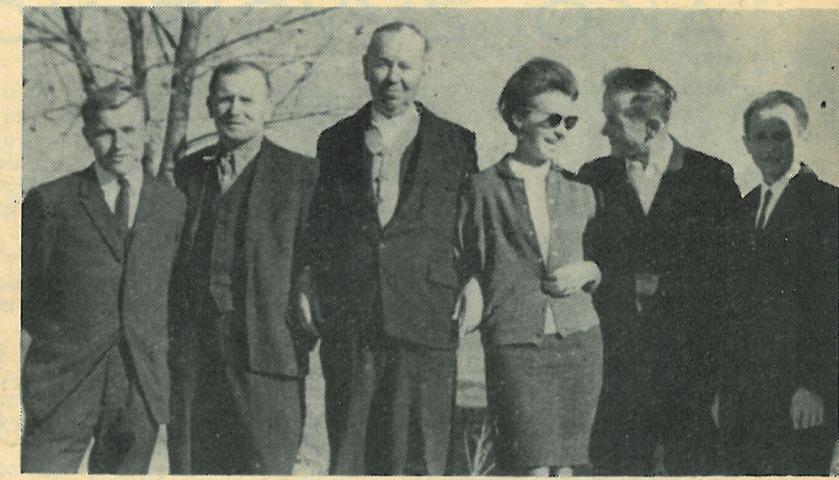
J. KOVALÍK

STRETNUTIE V JABLONKE

Zlava predsedu Miestnej skupiny v Przywarówke A. Spirka a predsedu MS v Zubrzyci Górnnej Jozefu Solavu.

Zlava tajomník OV KSČS na Orave Baliga, predseda skupiny v Jablonke Eugen Paniak, činiteľ OV z Jablonky Jozef Pierog. Členka redakčnej rady prof. T. Hetetiaková z Jablonky, predsedu OV KSČS na Orave Ján Kovalík a krajana Floriana Kramara zo súboru Spoločnosti v Przywarówke.

Organizátorem, režisérom a riaditeľom súboru z Podwilka je od viacerých rokov krajanek Hermína Kovalíková. Na snímke kr. Kovalíková ešte v jednej úlohe, ako šepkár počas súťaže v Jablonke.

Zlava člen Výboru MS v Podwilku Eugen Gribáč a krajanek Kovalíková členka súboru Spoločnosti.

PAMIATKE JOZEFA GAWEŁDU

6. októbra minulého roka odšiel od nás na výzvu JOZEF GAWEŁDA — známy a váženy krajan, aktívny a obetavý činiteľ Kultúrnej spoločnosti Čechov a Slovákov v Poľsku.

Dôvera, ktorú v ňom pokladala verejnosť Oravy nakladala naň celý rad funkcií. Od založenia našej Spoločnosti bol mestopredsedom skupiny v Chyžnom, členom Oravské-

ho obvodného výboru KSČS, 15 rokov bol členom Družstevného výboru v Lipnici Wielkej, 33 rokov bol predsedom URBARU, bol zároveň v úzkom styku s kolektívom našej redakcie.

Ostáva po ňom dobrá spomienka, ostáva tiež smutný ból, že sa s nami navždy rozlúčil. Ale pamäť o JOZEFOM GAWEŁDOVI bude trvať.

POL'NOHOSPODÁRSKE OTÁZKY

DRAHÍ ČITATELIA

Prvýkrát odovzdávame do vašich rúk číslo Života, v ktorom otázky spojené s poľnohospodárskou výrobou sú zoskupené na jednej strane. Nezmení to charakter nášho časopisu, ostane on naďalej mesačníkom venovaným sociálno-kultúrnym otázkam, určeným pre poľských občanov českej a slovenskej národnosti.

Usúdzuje však, že v dnešnej dobe poľnohos-

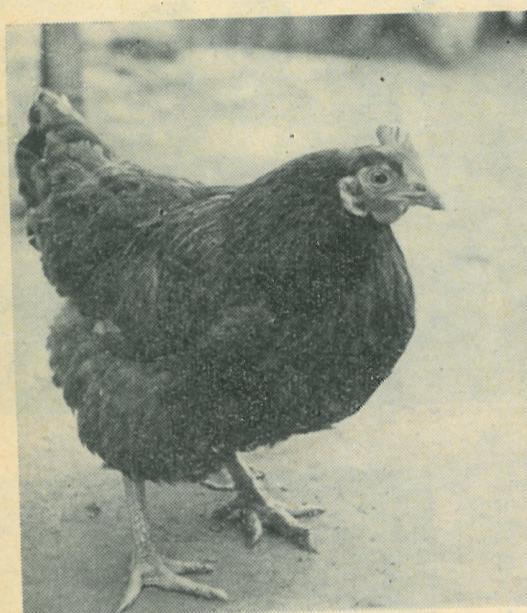
podárstvo má ohromný význam a je vecou celonárodnou. Obyvateľstvo českej a slovenskej národnosti, bývajúce v Poľsku je prevážne osadenstvom vidieka, a tak isto, ako všetkým rolníkom v Poľsku — o čom sme už neraz písali — leží na srdeci rýchly rozvoj poľnohospodárskej výroby. Je pravdou, že na dedinu prichádza veľa časopisov s poľnohospodárskou problematikou, predsa však otázky v nich uvádzané neúplne odzrkadlujú podmienky a potreby poľnohospodárstva na Spiši a Orave.

Práve tejto regionálnej poľnohospodárskej problematike budeme venovať od tohto čísla viacnej miesta v našom časopise. Myslíme, že týmto spôsobom povzbudíme mnohých čitateľov-rolníkov k písomnému vyjadreniu sa o veciach, ktoré ich zaujímajú.

Cakáme na poznámky a návrhy, týkajúce sa otázok, o ktorých by si treba bolo pohovoriť v nasledujúcich číslach.

REDAKCIÁ

AKO ZVÝŠIŤ NOSIVOSŤ SLIEPOK V ZIME

Vysoká nosivosť sliepok v zimnom období, keď ceny za vajíčka sú najvyšie môže byť zdrojom nenajhorších ziskov. Vieme, že vo výrobe vajíčok sa zaznamenáva nerentabilná sezónnosť, čo je spojené samozrejme s nosivosťou sliepok. Ak za rok dosadíme číslu 100, potom v prvom štvrtfročí sa nakupí 30%, v druhom 39% a už v treťom klesá na okolo 22,5% a vo štvrtom štvrtfročí sa nakupuje od výrobcov sotva necelé 8%.

Možno zlepšiť nosivosť sliepok a zmeniť činitel sezónnosti tak, aby v štvrtom štvrtfročí zvýšiť dodávku vajíčok?

O nosivosťi a zdravotnom stave sliepok-nosnic rozhodujú dve veci: náležitá miestnosť a patričné využívavanie. Chcel by som tu zhrnúť svoje postrehy, týkajúce sa tej druhej veci.

V denných dávkach výživy mal by sa nájsť všetky potrebné zložky, teda bielkoviny sacharidy, vitamíny a minerálne zmesi. Najmä teraz v zimnom období je to veľmi vážne, keď nosnice

nie vždy môžu vyjsť von, ako to robia na jar a v lete.

Vitamíny treba dávať nosniciam v suchej výžive, v šťavnatých silážnych krmivách z okopanín, ktorými sa tiež krni dobytok (ale bez listia), alebo v hotových vitamínových preparátoch. Najväčším krmom pre hydinu je mrkva, ktorá obsahuje veľa vitamínov. Hodnotným krmivom je zároveň krímná repa a cvikla. Zásobu okopanín pre hydinu treba vypočítať na základe dennej dávky. Teda na jednu sliepku treba počítať 30 — 60 gramov. Podľa toho treba by bolo zabezpečiť pre zimné obdobie 4 — 6 kg mrkví, alebo repy. Príprava tohto druhu šťavnatých krmív vo vystačujúcom množstve ešte pred zimou značne zníži výdavky na výživu hydiny, ako aj zabezpečiť vysokú nosivosť a zdravotný stav sliepok-nosnic.

Bielkovinovou výživou je v každom hospodárstve predovšetkým malotučné mlieko a iné výrobky, pozostatky v másiarni atď. jednak nie vždy pristupujú sliepkam. Jedna nosnica musí dojet vo výžive okolo 3 gramy minerálnych zmesí.

Zavedenie minerálnych zmesí a patrónné rozumné využívavanie sliepok-nosnic zlepší ich nosivosť. Bude viačej vajíčok na predaj v období, keď ich cena je najvyššia. Pôžitok bude teda aj pre chovateľov aj pre spoločnosť.

D. P.

VŠETKO O UMELNÝCH HNOJIVÁCH

Na našich poliach rýchle sa zvyšuje používanie umelých hnojiv. V súčasnom období je už v predaji vyše 20 rôznych druhov umelých hnojiv. Priesmyk ich bude dodávať čoraz to viaže.

Ako sa má význať rolník v tejto oblasti? Kolko, aké, kedy a pod aké rastliny ich používať?

Problematika je veľmi zložitá a široká. Odpovede na veľa problémov, ktoré vás zaujímajú dostanete na rolníckom školení alebo u dedinského agronóma. Pre súhrnnú orientáciu pohovoríme si v niekoľkých číslach Života o najpodstatnejších otázkach spojených s umelými hnojivami a ich používaním.

Ako je známe pre hnojenie rastlín používame dusíkaté, fosforové, draselné a vápenaté hnojivá. Avšak v každej základnej skupine je niekoľko druhov hnojív. Dnes si pohovoríme o

DUSÍKATÝCH HNOJIVÁCH

Táto skupina zahrňuje, zhrubašia béruc, aspoň 3 podskupiny v závislosti od toho, v akej forme sa v nich nachádza dusík. K tejto skupine dusíkátky hnojív patria teda: liadkové hnojivá (sodný a vápenatý liadok — salétra sodova i vapniowa, amonný liadok — salétra amonowa, vápenato-amonový liadok — saletrzak); amidové hnojivá (močovina — mocznik) a amonné hnojivá (síran amónia — siarczan amónia, čpavková voda — woda amoniakalna).

Charakteristickou vlastnosťou týchto hnojív je ich rozpustnosť vo vode, čo zapričinuje, že sú rastlinami rýchle pohlcované. Sodný a vápenatý liadok pôsobí rýchlo a je hnojivom pre povrchné posilňovanie rastlín na každom druhu pôdy. Liadok nemusí byť prikrytý po výseve, pretože pohlcuje vlhkosť zo vzduchu a zo zeme, rýchle sa rozprúšta a vysiakuje do pôdy. Sodný liadok tak isto ako aj vápenatý obsahuje po 15,5% čistého dusíka v liadkovom zoskupení.

Amonný liadok — obsahuje 34% dusíka. Toto hnojivo sa výborne rozprúšta vo vode, rýchlo pôsobí a hodí sa

pre povrhne hnojenie už vykľičených rastlín. Keďže amonný liadok je z pôdy ľahko vyplachovaný netreba ho používať v ľahkých pôdach.

Vápenatoamonné liadok — obsahuje asi 25% dusíka. Je zmesou amonného liadkou a uhličitanu vápenatého. Zgranulovaný vápenatoamonné liadok sa ľahko seje. Hnojíme ním repu, pšeniciu, repu zemiaky a zeleninu.

Amidovým hnojivom, ku ktorým patrí dusíkaté vŕapo (azotniak) a močovina treba venovať viacero pozornosti. Týka sa to predovšetkým močoviny, lebo dusíkaté vŕapo z ohľadu na nerentabilnosť výroby končí svoju karieru. Napriek tomu močovina, ktorej výroba rýchle rastie v nových závodoch v Puławach, obsahuje až 48% dusíka. V pôde má taký istý účinok ako liadok. Výskumu poukazujú, že po hnojení močovinou rýchle rastú zemiaky, repa ako aj iné rastliny. Plní on takú istú úlohu ako hnojenie vápenatoamonné alebo amonného liadku. Močovina môže byť preberaná rastlinami priamo koreňmi alebo lístím.

Amonné hnojivá patria k typickým hnojivám, ktoré sa používajú pred výsevom rastlín. K tejto podskupine treba zaradiť síran amónia (obsahuje asi 20% dusíka) a čpavkovú vodu, ktorá obsahuje 18 — 20% dusíka. Síran amónia najlepšie možno používať pod zemiakom, na ľahkých pôdach ako aj v oblastiach s veľkými atmosférickými zrážkami. Ako som už spomínať je to hnojivo, používané pred siatiom, avšak v prípade nedostatku iného možno ho siť na lúkach, pod žito, oves a dokonca aj pšeniciu a repu. Jačmeň je citlivý na pôsobenie síranu amónia preto sa ho neodporúča používať pre túto obilnú rastlinu.

Nakoniec niekoľko slov o čpavkovej vode. Odlišuje sa od iných dusíkátky hnojív tým, že sa nachádza v tekutom skupenstve, z ktorého ľahko vyparuje dusík. Rozlieva sa ju iba pomocou špeciálnych polievačok, ktoré umiestňujú toto hnojivo v hlbke 10 cm, čím sa predbieha zanikanie jej výživných vlastností. Je pomerne lacným hnojivom, lebo napríklad 1 kg dusíka vo vode je o polovicu lacnejší, ako ten istý 1 kg dusíka vo vápenatoamonnému liadku a účinok je ten istý.

Čpavkovú vodu možno rozlievať pred siatiom pod všetky rastliny a dokonca dávať naviac, tzn. vylievať nejakoro na jeseň pod oziminy.

V budúcom číslu si pohovoríme o fosforových a draselných hnojivách.

Mgr. M. PERUN

ROL'NÍCKY KALENDÁR — FEBRUÁR

RASTLINNÁ VÝROBA. Urobil plán jarného výsevu. Počas mrázivých dní vyvážať na polia hnojnicu, a hnoj na lúky a pastviny. Vyevzenie hnojnice z maštale zlepšuje hygienické podmienky umiestnenia a zvyšuje hodnotu hnojiva. Vyevzenie hnojnice priamo na roľu je úsporou času na jar. Pre zabezpečenie ozimín treba rozrážať hrubé snehové záveje a ľadovú prikrývku dŕviť hviezdicovým valcom, alebo bránami. Zabezpečenie vlhkosti — ak je to potrebné — možno zadržať výšivom snehu na poliach (rozhadzováním výate zo zemiakov, sypanie snehových kopcov). Pred topením sa snehu očistiť odlokové rúry umiestnené pod cestami, ústia drénov atď. Končenie čistenia a triedenie semien. Kontrolovať kopce a pivnice s okopaninami. Nakupovať umelé hnojivá.

MAŠTALI. Pred kŕmením okopaniny pretriediť, odhodiť zhnité a odstrániť kaziace sa časti. Pri kŕmení si lážou dodávať kriedu. Miestnosti vyzbierať, nezabúdajúc ani o žlaboch a korytách.

V CHLIEVE. Snažiť sa zabezpečiť pohyb pre prasnice a kancov. V období mrázov úmerne zvyšovať kŕmenie.

Vo výžive nezabúdať o krme, ktorý by obsahoval minerálne soli a vitamíny.

V KURÍNE. Je to posledný termín pre objednávku kurčat pre chov. Prípraviť miestnosť pre maličké 1. rôžatá. V dennej dávke prihliadať rízu obsahujúcu vitamíny a minerálne soli. Nepripustiť, aby v klesla teplota.

OVCE. Dávať rôznorodé krmivo pripravujúc plavenú kriedu a soľ na lizanie pre dobytok. Dávať pozor, aby jaňata mali vždy krm vo svojich priečrakách a aby neboli smädné.

KONE. Keď kone nepracujú treba ich vypúštať na dvor. Stupňovite zlepšovať výživu, aby zabezpečiť dobrú kondíciu na obdobie jarných práce. Okopaniny dôkladne čistiť pred kŕmením, nedávať okopaniny, ktoré sa záčinajú kazif.

V ZÁHRADE. Chrániť stromky pred zajačmi. Keď už na kmeňoch stromov nieto výpna, treba ich znova výpna. Koncom februára sa prevádzka výzivu očistiť odlokové rúry umiestnené pod cestami, ústia drénov atď. Končenie čistenia koruny a upravie zakrpatené stromy. Kmene a hrubšie haluze očisťujeme z výchonkov.

Mgr. inž. ST. DUC

A. PRZEGALIŃSKI — „PRODUKCJA PASZ W GOSPODARSTWIE“. Vydalo Poľské rolnícke a lesnícke vydavateľstvo (PWRiL), Varšava 1965, cena 10,— zł.

Autor poukazuje na spôsoby výroby krmiva v poľnohospodárstve a prednosti správneho a rozumného dávkovania.

F. MAŁY — „GOSPODARSKI CHÓW MACIOR I PROSIAŁ“. Vydavateľstvo PWRiL, Varšava 1966, cena 10,— zł.

Ako je známe Poľsko patrí ku krajinám s najvyšším počtom ošípaní. Počtom vyše 14,2 milióna ošípaní naša krajina je na 6. mieste vo svete a na 3. mieste v Európe, po SSSR a NSR.

No, kŕmit veľa ošípaní neznamená kŕmit dobre.

Rolník za svoje úsilie musí dosiahnuť patričný zisk. Oplatí sa preto poznať obsah tejto knihy.

KNÍHY, KTORÉ VÁM PONÚKAME

E. PODOSKI — „PRODUKCJA ZIEMNIAKÓW“. Vydavateľstvo PWRiL, Varšava 1965, cena 10,— zł.

V Poľsku sa pestuje zemiaky na blízko 18% oračiny, čiže na každé 100 ha prípadá 18 ha zemiakov. Donedávna ešte z ohľadu na nízke výnosy zemiakov a veľkú spotrebú museli sme ich pestovať na značne väčszej ploche. Aj tu sa však situácia zlepšuje. V roku 1959 zberalo sa priemerne 123 q z ha a už

rok u 1964 vyše 170 q zemiek. Hranica ďalšieho rastu plodín tejto cennej rastliny nie je užazvretá. Známe sú poľnohospodárstva, ktoré už dosiahli po 320 q z hektára. Teda možnosti sú ohromné.

O tom ako pestovať, aké odrody zemiakov a aké pôdy treba určiť na ich pestovanie sa dozviete v odporúčanej knihe.

J. GÓRALSKI — „PORZECZYWAĆ NA WAZOWE ROŚLINY ZBOŻOWE I OKOPOWE“. Vydavateľstvo PWRiL, Varšava 1967, cena 7,— zł.

Otázky používania umelých hnojív priberajú rozsudujúcu úlohu v poľnohospodárstve. Oplatí sa preto oboznámiť s touto problematikou. Autor podrobne rozoberá metódy a dávkovanie hnojív.

PRE VÁS

Pelerína sa naposledy stava čoraz viac modernou. Na žiadosť čitateľov podávame nás strih. Pelerína, ktorú je vidieť na snímke, má zvislé švy z predu a zo zadu zakryté zapínanie a zdvihnutý golier, zopnutý malý páskom.

Na jej ušite je potrebný 2 m dlhý, 1 m a 30 cm široký materiál a 2 m podšívky 90 cm širokej. Príklad strihu je vedľa, pripravený je pre postavu s horným obvodom 86 cm.

Strih si prekreslíme a vyskúšame. Pri strihaní pridáme materiálu na zaštieť, dolný lem a na podštieť predných dielov. Vystrihnuté diely zostehujeme a vyskúšame. Potom zošijeme švíky, nechavajúc otvory na ruky. Po vyžehlení vyštepujeme okraje a spodok. Ušijeme golier, spojíme s pelerínou. Okraje goliera tiež vyštepujeme strojom. Ěste raz dôkladne vyžehlime a prišijeme

podšívku. Spodok podšívky spracujeme oddelne, malým lemom.

Teraz nám ostalo iba zapínanie. Pripravíme rovný pás z dvojitého materiálu (možno ho tiež podšíf podšívkou) dlhý 50 cm a široký 4 cm. V rovných odstupoch spravíme na ňom 5 vodorovných dierok (pozri výkres). Pás vyžehlime a prišijeme do predného dielu podšívky. Jeden okraj pásu (ten zo strany podšívky) prišijeme cez celú dĺžku a obidva konce. Druhý okraj pásu prišijeme k materiálu medzi dierkami. V patričných miestach prišijeme gombíky. Spracujeme ďalej malý pásek na zopnutie gombíkov a pelerína je hotová.

Druhý model peleríny má gombíkové zapínanie. Pelerína je ušitá z tmavo zeleného tweedu a vykončená až po okraje červenou podšívkou. Na podšívku možno kúpiť hocakú látku. Chlopne zapínané gombíkmi sú prišité nad otvormi vrecok. Túto pelerínu tiež možno ušiť podľa pripojeného strihu.

PELERÍNA

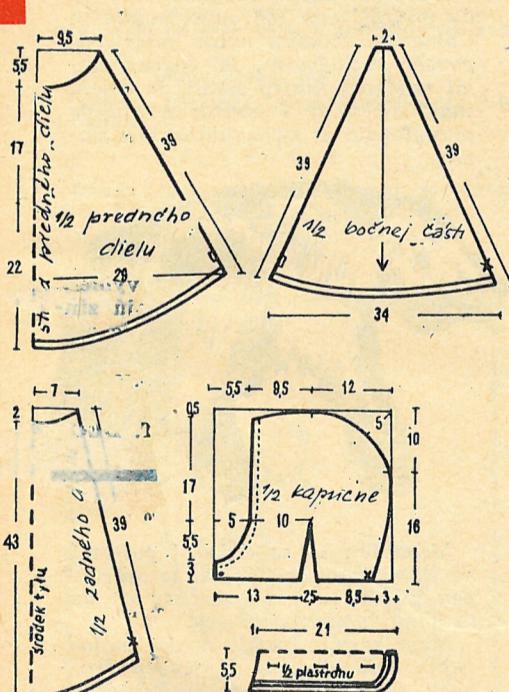

PRE VAŠE DCÉRY

Táto pelerinka je ušitá zo svetlopopoľavej látky a podšíta tak tiež teplým, ale tenkým materiákom. Spodok peleríny a okraje plastrónu sú obšíte zelenou páskou (môžu to byť pásky materiálu) vyštepuvoucou dvakrát po prišítu, šnúrka je červená a gombíky zlaté.

Na ušite je potrebné 75 cm materiálu širokého 1 m a 40 cm a toliko pošívky, 2 m a 75 cm pásky na obšítie spodu a plastrónu, 2 m šnúrky a 8 gombíkov. Strih peleríny je pripravený pre dievčatko 4–5-ročné.

Strih prekreslíme a vyskúšame. Pri strihaní dodáme materiálu na zaštieť. Po zošítu, švíky pristrihujeme a rozžehlime. Prišívajúc podšívku spracujeme zároveň rozťatie z predu. Zošijeme kapucňou a spojíme s plerínkou. Z predu kapucne zahneme a vyštepujeme vystavujúci malý pásek, do ktorého navlečeme šnúrku. Obsijeme páskou spodok peleríny. V bočných švíkoch predného dielu, hned nad páskou robíme dierky, v bočných švíkoch zadného dielu na lavej strane peleríny prišívame, tiež nad páskou, gombíky. Po zapnutí, z bočných častí peleríny sa utvoria rukavky, ktorími dieťa vkladá ruky. Na plastróne po prišítu podšívky a obšíti páskou našívame šnúrku a robíme dierky. Na obidvoch stranach predného rozťatia prišívame gombíky a pripíname plastrón.

ODPOVEDAME

L. H. z Varšavy narieka vo svojom dopise, že nevie udržať snehovú belosť plienok. Po dlhšom praní dokonca v najlepších bielidlách strácajú snehovú belosť a žltinu.

Drahá čitateľka! Pri praní plienok nesmú sa používať žiadne bielidlá, dokonca tie najlepšie, zahrianičné. Plienky treba prať a variť iba v mydlových vločkach bez užitia bieliacich práškov a chloridu, možno dodať len peroxýd vodíka. Po vyvarení treba ich dôkladne vypláchnuť v niekoľkých vodách alebo pod teču-

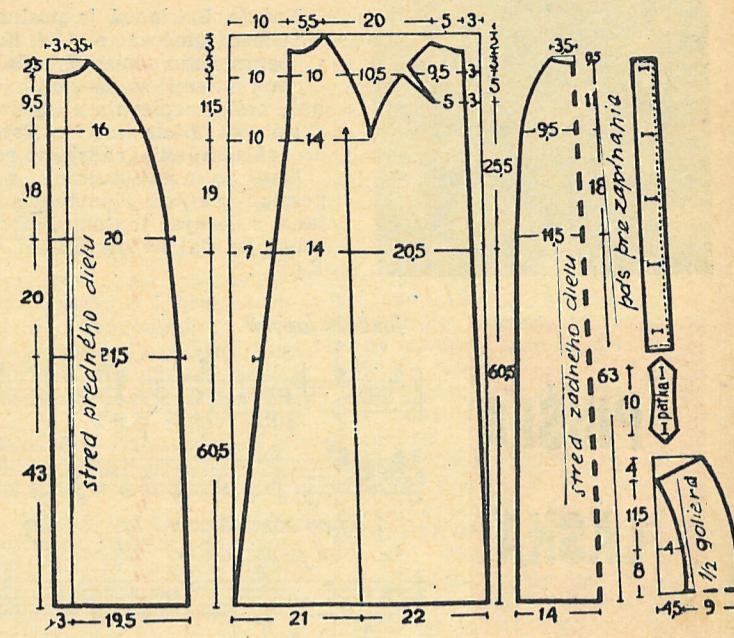
cou vodou, aby neostala na nich žiadna stopa po mydle. Plienka je totiž najdôležitejšou časťou kojenčovej bielizne, priamo prilieha k jeho telu, a pranie v práškových bielidlach môže zapričíniť podráždenosť veľmi jemnej a citlivej detskej pokožky.

Okrem toho plienky po každom zmocnení nemluvňom musia byť odložené do veda so studenou vodou, pripraveného iba pre tento účel a večer, toho istého dňa, treba ich vypráť a vyvariť. Ak ležia zamožne príliš dlho môžu zostať žltinu.

Casto matky perú plienky iba po zašpinení výkalmi a premocené sušia a opäťovne používajú.

Takéto nevyprané plienky po každom použití, nie len žltinu a ľačko ich potom vypráť, ale čo je horšie, zapričinujú podráždenie a obarenie močom kože nemluvňa, okrem toho zapáčajú čapkom, čo je naprijemné pre okolie a svedčí o nevhodnom osetrovaní dieťaťa, ktoré vdýchuje zdraviu škodlivé plyny z rozkladujúceho sa moču.

Zo zdravotných dôvodov nevyhnutné je aj žehlenie plienok horúcou žehličkou, ktoré nie len vyravnáva a zmäkčuje materiál, ale aj niči bacily. V lete sa odporúča sušiť plienky na slnku.

JEDNA DRUHEJ RIEKLA

voriač — aby ste ich bez červenania mohli ukázať. Pri večernej kozmetike nezabudnite ani na uši a občas im venujte 5 minút času.

Ušný lalôčik prstami niekolokrát tuho stisnite, aby zružoveli. Potom vezmite na prsty trochu výživného krému a lalôčik chvíľu mädlite — to ho prekrujuje a posilňuje.

Nepáči sa vám, keď ucho vyzerá bledo a staro? Partie

okolo uši pomerne rýchlo vráskavajú a z profilu veru nevyzerajú pekne. Tu pomáha masáž. Naberte trochu krém na konce ukazováka a krúžte v smere osmičky popred a poza uši, ušniec mierne priláčajúce.

Ak nosíte na ušiach ozdobné klipsy občas ich zložte a ušné lalôčky premädlite, aby sa prekrvili. Keď si pôdrujete tvár, jemný poprašok pôdru môžete venovať aj ušiam. Ak sú lalôčky veľmi bledé, oživi ich nádych pleťového rúžu.

dĺžnika s prišitými na stranach stužkami (na každej strane 4 stužky) v odstupoch asi 10 cm začínajúc z každého rohu, položíme kúsok gumenej vložky v rozmeroch 25 na 30 cm.

Dieťaťo zabalené do trojhornej plienky položíme na obdĺžníkovú plienku s vložkou, preložíme ju medzi nožičkami a zaviažeme stužky na bokoch dieťaťa. Týmto spôsobom urobíme nohavičky, ktoré nehnajú pohyby dieťaťa a súčasne chránia postielku pred namočením.

Z DOMÁCÍHO HRNCE

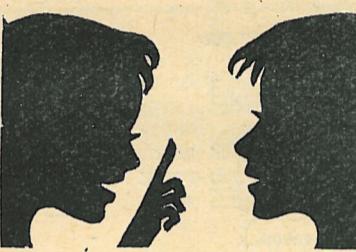
ZAPACH Z CIGARETOVÉHO KOUŘE zmizí, když na noc zavěsíme v místnosti vlhkou mycí houbu.

CIBULI NEMELEME ve stroji ani nemixujeme. Ve styku s kovem hořkne.

REZ Z HALENKY odstráíme, když ji položíme na nahřátý kovový predmet (činový talíř, mosazný hmoždíř atd.) a čistíme citrónem. Když skvrna nezmizela, použijeme desetioprocentní roztoku kyseliny čavelové nebo štavelové soli. Místo, aby chomáček rozprostřeli na kov, můžeme skvrnu roztráhat hladkým, teplým, kovovým předmětem (např. klíčem).

ZTVRDĽA KŮŽE se stane opět hebkou, jestliže do ní vložíme směs glycerinu se zbytkem našeňaného bílku. Tímto způsobem se dají oživit i kožené vazby knih.

JÍSKU DO POLEVKY nikdy nesmíme prolit horlkou vodou. Nadělály by se chuchvalce, které by se neprovařily.

OCAMI ŽENY

Pri frizúrách vyčesaných hore alebo pri účesoch z krátkych vlasov uši vykukujú. Ale nie všetky uši, ktoré vidno, vyzerajú pestované. Treba sa o ne starat — o samozrejmej čistote ani neho-

V prvých týždňoch po narodení jediným oblečením nemluvnata je košielka, kabátik a plienky. Mladé mamičky skoro vždy vedia správne obliect dieťaťa košielku a kabátik, ale pri prebaľovaní robia mnohé chyby, ktorých následkom je odparenie jemnej kožky nemluvňa.

Nesmieme nemluvňaku obliekať nohavičky z gumy alebo inej umelej hmoty. Ne-prepustajú vzduch, sfraňujú vyparovanie a dýchanie kože, spôsobujú prehriatie a odparenie.

Na druhú plienku (najlepšie tetraplienku) tváru ob-

KÝM
MLÁDA
DOSPEJE

Musíme sa naučiť viazať nohavičky z plienky.

Položíme dieťaťo na trojhornou plienku, dolný koniec pretiahneme pomedzi nožičky, dva bočné konce obtočíme okolo pásu.

Na druhú plienku (najlepšie tetraplienku) tváru ob-

? VIEŠ ŽE...

v Indii okolo 260 000 dievčat poníže 10 rokov je už vydatných.

najtuňejšia žena na svete váži 378 funtów (više 150 kg). Vystupuje v jednom francúzskom kočovnom cirkuse a dostala dokonca ponuku na sobáš.

manželstvá Američanov s Európankami sú v priemere trojnásobne trvalejšie ako manželstva s Američankami.

pota zistenia istého francúzskeho ženského časopisu Parížske, ktoré prekročili štyridsiat, si najčastejšie nechávajú operativne „vylepšiť“ oči, čelá a iné časti tváre.

NAJMODERNEJŠIA JE MALÁ HLAVKA

Dámske čiapky zmenili svoj výzor. Veľké kuželovité čapice á la „cukrová hlava“ prestavajú byť moderné — v tejto sezóne hlava malá by byť aj v kožušinovej čapici malá. Môžeme teda nosiť športové klobúky z tenkej kožušiny, rádiavky, mužské čapice, pilotky a kapucne. Jeden z najzaujímavejších modelov znázorňujeme vedľa. Keď však niekoľko má vysokú kožušinovú čapicu, alebo veľkú z líšky — nech odstráni špicu a zmenší ju tým spôsobom, aby priliehala úplne k hlave.

NATAŠA FOKINOVÁ

Nataša Fokinová je poslucháčkou Inštitútu umenia N. K. Krupskej v Leningrade, spievať začala pred dvoma rokmi so skupinou „Družba“, neskôr spievala s big-beatovou skupinou „Biele noci“ a Estrádnym orchestrom leningradského rozhlasu.

Dnes ju uverejňujeme s veľmi peknou piesňou Konstantina Obeljana, s českým textom Jiřího Aplta, ktorý jej dal názov „PRIŠLA LÁSKA“.

Medium foxtrott

Lyrics:

1. Dáno zápodzhas a ty jsi sám, snad se díváš ke hvězdám,
2. Říkal jsi mi každou uterinou, že jsem houjen je-dinou,

snad ti ně-která z nich poví, dnes mě ta-dy stra-šně chybíš
jak tu dlouhou choj li mám. hodiny jen zvala jidou

zpívám o tom, že uzpomínky na lásku nejhodnější
jsou dnes tě znám, kam jen ukročím, tam hledám smích tvých

o-čí, srdečko láskou šťastné mám.
Dnes tě znám, kam jen ukročím, tam hledám smích tvých

o-čí, srdečko šťastné láskou mám.

PRIŠLA LÁSKA

HUDBA:
K. OBEL'JAN

ČESKÝ
TEXT:
J. APLT

DOBRODRUŽSTVÁ KAPITÁNA FIBBERA (X)

PODL'A POVIEDKY A. NEKRASOVA KRESLÍ E. GOROCHOV

Pri plavbe na Južný pól stretla jachta „UMPH“ veľrybu, ktorá mala chrípku. Jej mohutné kýchnutie zaneslo jachtu na palubu veľkej lode s komisiou na ochranu veľryby. Keďže neverili kapitánovi Fibberovi, že jeho príbeh o stretnutí s veľrybou je pravdivý, vysadili ho aj s jeho posádkou na opustenom ostrove, kde mali vyčkať na rozhodnutie komisie.

„Na ostrove nebolo nič, okrem pustých skál. Ziadne rastliny ani zvierata. A my sme už boli poriadne hladní. Potom sa objavili tučniaci. Už sme sa v duchu videli nad tanierami chutnej polievky. Ale ako ich dostať. Spustili sme na povrazovom rebríku topánu. Nič. Potom zrkadlo. Opatní. Vtom ma napadol, že máme obraz chutnej prípravenej ryby. To zabrahalo. Tučniaci sa za nôu vyšplhali k nám.“

Keď sme sa dobre najedli a ohník ešte horel, zistili sme, že kamene ostrova sú hrúce a preto sme sa rozhodli, že esí uboriame parný kúpeľ. Začali sme polievať kamene vodou. A to sme nemali robíť. Ostrov sa začal rozpadáť. Rachot a z ostrova zošla len polovica. Crow zmizol. Videl som Foxa s dyvoma doskami. Sadli sme na ne a opustili ostrov.“

Prešlo niekoľko dní, kým sme zbadali zem. Havajské ostrovy! Waikiki Beach! Najkrajšia pláž na svete. Pristáli sme na nej s najväčšou slávou. Eudia sa zhíkli a prevolávali nám na slávu. Polo to veľkolepé privítanie. Mal som len jeden neprijemný pocit, a to že okrem fajky a kapitánskej čiapky som mal na sebe len plavky.“

Kto si o nás rozniesol chýr, že sme obyvatelia zvláštneho kmeňa zo Sandwiciových ostrovov, ktorí vynikajú krásnymi postavami a hudobným nadaním. Požiadali nás, aby sme večer vystúpili na koncerte. Mohli sme odmietnúť? Na podiu večer zaznel môj nádherný bas sprevádzaný Foxovým tremolom. Koncert mal obrovský úspech.

Po koncerte však nebolo čosi v poriadku. Všimol som si dvoch rozčulených chlapov, ktorí vysvetlovali organizátorov koncertu, že oni mali v ten večer vystúpiť. Počopil som. Dal som Foxovi peniaze za koncert a poslal som ho kúpiť dve novacie a dve letenky do Brazílie. Vrátil sa s jedným listkom a dlhým kabátom. Na viac naše peniaze nestaciali. Musel sa z nás stať teda jeden cestujúci.“

Tymto končíme uverejňovanie početných dobrodrústiev kapitána Fibbera. Napište nám však o jeho ďalších dobrodrústvach sami. Najlepšie práce budú odmenené knihami.

MLADÝM MLADŠÍM NAJMLADŠÍM

DETI, POČUVÁJTE!

Dnes sme pre vás pripravili rozprávku

vo dne v noci okrádať poddaných a ja som radža! Celé noci nespím, čo rozmýšľam, aby sa národ mal lepšie. To som ja a kto si ty?

— Močný radža, — začal prosiť zbojník, — nehnavej sa a pokojne ma vypočuj. Ty dobývaš celé krajinu, okrádaš veľké mestá a prelieváš krv tisícov ľudí. Ja som iba tulák, malý zbojník. Nemám vojsko, kradem sám a potroške. Zbíjam len vtedy, keď si musím brániť život. Nuž či nerobíme obidvaja rovnakú prácu? Rozdiel medzi nami je iba v tom, že ty si veľký zbojník, dobyvateľ, a ja malý zbojník, kradoš.

Radža sa na odpovedi pobavil, usmial sa a rozkázal zbojníku pustiť na slobodu.

— vkg —

RADŽA A ZBOJNÍK

Kedysi veľmi dávno žil veľký radža. Mal veľké vojsko a podmanil si veľa susedných krajín. Jeho sláva sa nesla široko-daleko do svedca. Vládcovia týchto krajín sa radžu nesmierne báli, a aby si ho ne-pohnevali, posielali mu dary.

V krajine, kde vládol radža, zviaľ sa zbojník. Vo dne v noci iba kradol a smrteľne sedí ľudí.

Neraz vyslal radža svojich vojakov, aby zlodeja lapili. Lež ten sa ukázal raz tu, raz tam a vojací ho nemohli dolapiti.

Raz prišiel zbojník do rodnej dediny, sestru si pozrieť. Jeden zo susedov nemeškal, a podľah rovno k radžovi. Radža vyslal vojakov a tí obklúčili dedinu. Čo ako sa zbojník bránil, všetko bolo márne. Chytili ho, zviazali a priviedli do radžovho paláca.

— Ako sa voláš? — opýtal sa radža.

Zbojník sa hrdo vytiahol a odvetil:

— Volám sa Ram Din.

— Čo robíš?

— Čo aj ty!

— Ech, ty naničedník, — rozkriačal sa nahnevaný radža. — Vieš, čo si povedal? Ty si zbojník, zlodej,

Pripad na rozlúštenie

MEGATHERIUM

V roku 1789 objavili v jemnom prahu juhoamerickej pampy nedaleko Buenos Aires kostru obrovského zvierata. Slávny vedec Cuvier podal po niekoľkoročných skúmaniach a štúdiach o nájdenej kostre neznámeho zvierata zprávu parížskej Akadémii vied, a súčasne zvierá pomenoval Megatherium americanum.

Latinský názov Megatherium sa dalo preložiť ako „obrovské zvierá“ a Cuvierom zvolený názov plne zodpovedal skutočnosti. Po rekonštrukcii nájdenej kostry zistili, že zvierá mal dĺžku až 7 metrov a výšku prevyšovalo aj najmohutnejších slovov.

Megatherium sa dokázalo postaviť na zadné nohy, prednými sa oprel o peň stromu a obžierať listy aj na tých najvyšších stromoch.

Megatherium patrilo medzi malozubých savcov a žil v rôznych druhoch pleistocénu, teda v štvrtohorách, ktorí éru nazývame inak aj antropozoikum a ide o dobu súčasné — o vek zrodu človeka.

Hlavným miestom výskytu tohto zvieracieho obra bola Južná Amerika, odkiaľ sa Megatherium pospôjil dvoch amerických pevnín došiel aj do Severnej Ameriky.

Dr. VLADIMÍR PONČÁK

Náš kvíz

Knižné odmeny za správne rozlúštenie Nášho kvízu z čísla 10. vylosovali: Anna Paleník z Jablonky, Karolína Pavlak zo Zubrce Dolnej a Jozef Kubík z Jablonky.

Väčšinu čitateľa, prosíme Vás o písanie v kvízových odpovediach aj veku, lebo nám to pomôže správnejšie rozdeliť odmeny výhercom.

Inšpektor chvíľu rozmýšľal, potom sa pfasol do čela: — A predsa odovzdal ten mikrofilm!

Kto bol Ottenov spoločník?

Správne odpovede odmeníme knihami. Zásielky odpovedí — len do 25.II.1968.

Kalendár

SLNKA		Západ
Východ	7.hod.45.min.	15.hod.33.min.
1. január	7.hod.39.min.	15.hod.52.min.
15. január	15.hod.04.min.	8.hod.12.min.
Mesíaca		
1. január	9.hod.28.min.	16.hod.40.min.
15. január	15.hod.04.min.	8.hod.12.min.

Nový mesiac 1. januára

Prvá štvrt 7. januára

Plný mesiac 15. januára

Posledná štvrt 22. januára

P	W	S	C	P	S	N
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

HOROSKOP

Ryby: 19.II. — 20.III.

ON. Distingovaný, elegantný od hlavy až po päty. Žije predovšetkým pre seba, ale keď si ho získate, je verným a oddaným priateľom. Rád chodi na návštevy, weekendy, cesty. Vhodným darom je príručka judu.

ONA. Má trochu naivný výraz námesačnice. Ale to je iba zdanie. V podstate je praktická a v určitých okolnostiach dokonca vypočítavá. Neverí ženám, radšej má mužskú spoločnosť. Niektoré „Vodnárky“ bývajú drahé, chceli by dostávať ruže, perly. Napokon sa uspokoja s fialkami, brošňou alebo bielizňou.

HUMOR

Učiteľ: „Povedz mi, Jožko, ako sa volajú starí obyvatelia okolo Nílu?“

Jožko: „Múmie, prosím, pán učiteľ.“

* * *

Jožko: „Mama, vždy si hovorievala, že tána váza sa zachováva z generácie na generáciu.“

Mama: „Áno, Jožko, tak je to.“

Jožko: „Mamička, moja generácia tú vázu rozbila...“

* * *

Učiteľ: „Jožko, povedz mi, ako je množné číslo slova diefa?“

Jožko: „Dvojčata.“

* * *

Do mieseanej múky pridáme cukor, soľ, citrónovú kôru, mast alebo roztopeňné maslo žltok rozhábarkovany v troche mlieka a vykysnutý kvások. Cesto dobre vymiesíme (musí byť asi také husté ako na buchty) potom ho necháme dobre vykysnutý, rozvalčkame asi na hrubku 1 cm a vykrajujeme kolieska, ktoré necháme kysnúť. Potom na suchom plechu na spôrku opekáme po oboch stranach do ružova. Taktaké opiečené vkladáme do horúcej masti a vyprážime. Hotové dobre odkvapkáme z masti, natrieme rozrieďdený a osladený slivkový smotaný, 2 dkg cukru.

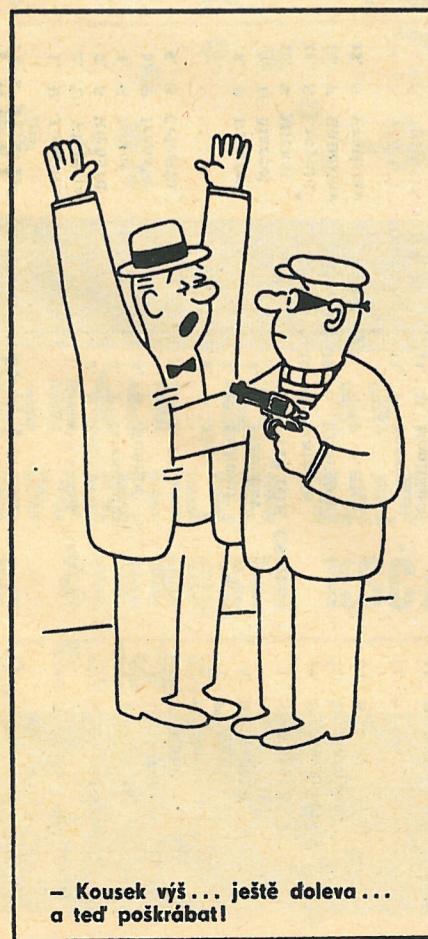
vým lekvárom, dáme najprv prelisujeme, osladíme, trochu osolíme a rozriedíme kyslou smotanou.

ZEMELOVKA S ÚDENÝM MÄSOM

Rozpočet pre 4 osoby: 8 rožkov (žemli), 8 dkg slaniny, 3-4 vajcia, soľ, 1/2 mlieka, 15 dkg údeného mäsa, paštika.

Rožky alebo žemle z predchádzajúceho dňa pokrájame na malé kocky, dáme ich na plech, pridáme preškvarenú slaninu.

H. MĄCZKA

— Kousek vý... ještě doleva... a teď poškrábat!

RADY ♦ PORADY ♦ RADY ♦ PORADY ♦ RADY

PRAVNÍK

OBOWIĄZEK SZKOLNY

Przepisy prawa dotyczące obowiązku szkolnego w Polsce Ludowej zostały wydane w dekrecie z dnia 23 marca 1956 r., o obowiązku szkolnym (Dz. U. Nr 9 poz. 52), a następnie znowelizowane Ustawą z dnia 15 lipca 1961 r. o rozwoju systemu oświaty i wychowania (Dz. U. Nr 32 poz. 160).

Obowiązek szkolny obejmuje pobieranie nauki w zakresie ósmiu klas szkoły podstawowej przy czym rozpoczęcie się on z poczatkem roku szkolnego w tym roku kalendarzowym, w którym dziecko kończy 7

lat. W wyjątkowych przypadkach na wniosek ustawnego przedstawiciela dziecka (ojca, matki, lub opiekuna) uzgodnionej z kierownikiem szkoły podstawowej w której obrębie dziecko mieszka Prezydium Powiatowej Rady Narodowej może udzielić zezwolenia na rozpoczęcie nauki w szkole o jeden rok później. Zezwolenie takie uzasadnione może być wyłącznie fizycznym i umysłowym rozwojem dziecka.

Obowiązek szkolny trwa do ukończenia ósmiego klas szkoły podstawowej, najdłużej jednak do końca roku szkolnego w tym roku kalendarzowym, w którym dziecko kończy 16 lat.

Obowiązek szkolny wypełnia się przez regularne uczęszczanie do szkoły podstawowej i sumienny udział w nauce oraz innych zajęciach szkolnych. Dzieci

uznane za niezdolne do nauki w normalnych szkołach podstawowych uczęszczać muszą do szkół specjalnych, zaś młodociani w wieku od 15 do 17 lat zatrudnieni w celu przyuczania do zawodu do szkół podstawowych dla pracujących.

W zasadzie dziecko obowiązane jest uczęszczać do szkoły, w której obowiązkiem zamieszkuje, przy czym długość pieszej drogi dziecka z domu do szkoły nie powinna wynosić więcej niż 3 km dla uczniów klas I — IV i więcej niż 4 km dla uczniów klas V — VII.

Przedstawiciel ustawowy dziecka, bądź osoba, która przyjawszy do siebie dziecko na pobyt stały lub czasowo sprawuje nad nim pieczę ma obowiązek zapisać dziecka do właściwej szkoły i regularnego

posyłania go na zajęcia szkolne, zapewnienia dziecku w domu możliwości odrabiania prac zadanych w szkole oraz sprawiedliwienia każdej nieobecności dziecka w szkole. Za przyczyny usprawiedliwiające nieobecność w szkole uważa się chorobę dziecka, chorobę zakaźną w domu, nadzwyczajną przeszkołę w komunikacji i inne szczególnie ważne przyczyny uznane przez kierownika szkoły.

Niewypełnianie obowiązków nałożonych przepisami dekretu jest ścigane w trybie karno-administracyjnym. Kto wiec uchyla się od ciążącego na nim obowiązkiem zapisania dziecka do właściwej szkoły lub do regularnego posyłania go na zajęcia szkolne naraża się na karę grzywny do 500 złotych.

MEC. WITOLD FERFET

LEKARZ WETERINARI

HIGIENA W POMORZE ŚWIŃ

Pomór świń jest chorobą zaraźliwą, na którą wrażliwe są świnie bez względu na wiek. Atakuje ona zwierzęta o każdej porze roku. Zarazek pomoru świń jest bardzo odporny, nie niszczy go zimno, nie niszczy go sól. Odwrócić zimno pozwala mu na dłuższe przetrwanie. Natomiast w miesiącu solonym utrzymuje się nawet do pół roku. Z uwagi na ten ostatni moment, należy pamiętać, że mięsa ze sztuki podejrzanej o pomór nie wolno zużytkować bez gotowania. Ze środków odkażających, najlepiej i najszybciej zabija zarazek pomoru roztrąbny nawet nie zdaje sobie sprawy, że właśnie

na chlorowanego. Trzeba zwrócić tu uwagę, że kroolina i lizol, tak chętnie i często stosowane w gospodarstwie, w przypadku pomoru, nie mają żadnego znaczenia. Poza wyżej wymienionymi środkami, jedyną wysoką temperaturą a więc gotowaniem, zabija zarazki pomoru. Zarazenie w pomorze następuje przez bezpośredni zetknięcie się świń zdrowych z chorymi lub pośrednio przez zakażenie. Wodę do picia paszę zanieczyszczoną wydalinnami i wydzielinami chorych zwierząt a więc kałem, moczem, wyciekami z nosa.

Bardzo częstym sposobem zarażania i roznoszenia pomoru świń jest fakt podawania świniom wody z plukania mięsa pochodzącego ze świń poddanych ubójowi z koniecznością lub z pokątnego handlu. W większości wypadków gospodyni nawet nie zdaje sobie sprawy, że właśnie roztwor sporządza się dopiero właściwy 1-2 procen-

ZUZKA VARI

ČESKÉ DOLKY

Rozpočet: 30 dkg miešanej múky 3 dkg masti, 1 žltok, 1 dkg droždia, soľ, 3 dkg cukru, citrónová kôra, 1,5 dl mlieka; na vyprážanie: 25 dkg masti alebo oleja; na natretie: 15 dkg slivkového lekváru, 20 dkg tvarohu, soľ, 1,5 dl kyslej smotany, 2 dkg cukru.

Do miešanej múky pridáme cukor, soľ, citrónovú kôru, mast alebo roztopeňné maslo žltok rozhábarkovany v troche mlieka a vykysnutý kvások. Cesto dobre vymiesíme (musí byť asi také husté ako na buchty) potom ho necháme dobre vykysnutý, rozvalčkame asi na hrubku 1 cm a vykrajujeme kolieska, ktoré necháme kysnúť. Potom na suchom plechu na spôrku opekáme po oboch stranach do ružova. Taktaké opiečené vkladáme do horúcej masti a vyprážime. Hotové dobre odkvapkáme z masti, natrieme rozrieđený a osladený slivkový smotaný, 2 dkg cukru.

vým lekvárom, dáme najprv prelisujeme, osladíme, trochu osolíme a rozriedíme kyslou smotanou.

ZEMELOVKA S ÚDENÝM MÄSOM

Rozpočet pre 4 osoby: 8 rožkov (žemli), 8 dkg slaniny, 3-4 vajcia, soľ, 1/2 mlieka, 15 dkg údeného mäsa, paštika.

Rožky alebo žemle z predchádzajúceho dňa pokrájame na malé kocky, dáme ich na plech, pridáme preškvarenú slaninu.

nu pokrájanú na malé kocky a v rúre usušíme. Potom ich necháme trochu vychladnúť, pridáme na drobno posekané údené mäso, vajcia rozhábarované v mlieku, soľ a paštiku alebo petřlen pokrájaný na drobno. Plech na hrubo vymastíme mäkkou (nie roztopenou) masfou, pripravené cesto roztrieime na prst hrubo a v horúcej rúre upečieme. Hotové pokrájame na kúsky a podávame so zeleninou alebo zeleninovým šalátom. Z cesta môžeme pečť aj omelety na palacinkovej forme. Omelety pečieme na masti alebo oleji.

PREDPLATNÉ V ČESKOSLOVENSKU PRIJÍMA: POSTOVNÍ NOVINOVÁ SLUŽBA — DOVOZ TISKU, VINOHRADECKÁ 46, PRAHA 2, VINOHRADY. INDEXOVÉ ČÍSLO ŽIVOTA JE 36650 A PREDPLATNÉ NA JEDEN ROK ČINI 24,60 KČS.

NEUMÍTE SI PORADIT S RŮZNÝMI POTÍŽMI A ROZČILUJÍCÍMI VÁS ZÁLEŽITOSTMI? NAPIŠTE NÁM NA ADRESU: REDAKCE „ŽIVOT“, WARSZAWA, AL. JEROZOLIMSKIE 37, I. p. ODPOVÍME VÁM A PORADÍME NA STRÁNKACH NAŠEHO ČASOPISU A V DOPISECH.

ŽIVOT ČASOPISMU SPOŁECZNO KULTURALNE

Organ Towarzystwa Kulturalnego Czechów i Słowaków w Polsce. Redaguje Kolegium w składzie: František Bednářík, Augustyn Bryja, Adam Chalupec (redaktor naczelnego), Vladimír Hess, Marian Kaškiewicz (zastępca redaktora naczelnego), red. techniczny — Krystyna Tomczyk, Ignacy Niżnik, Ján Ondica, Jerzy Zagórski. Opracowanie graficzne — Luděk Holub. Nadesłanych rękopisów, fotografii i rysunków redakcja nie zwraca. Wydawca: Wydawnictwo „WSPÓŁCZESNE“ RSW „PRASA“, Warszawa, ul. Wiejska 12, tel. 28-24-11. ADRES REDAKCJI: WARSZAWA, AL. JEROZOLIMSKIE 37. TEL.: 21-15-41, 28-22-81. Prenumerata na kraj, roczna i kwartalna dla czytelników indywidualnych przyjmują urzędowe pocztowe oraz listonosze. Czytelnicy indywidualni mogą dokonywać wpłat również na konto PKO nr. 1-6-1000 20 — Centrala Kolportażu Prasy i Wydawnictw „Ruch“ Warszawa, ul. Wronia 23. Wszystkie instytucje państwa i społeczne mogą zamawiać prenumeraty, wylęgoczone dla jednostek administracyjnych, organizacji i stowarzyszeń. Ceny prenumeraty: kwartalna: 3 zł., półroczna: 6 zł., roczna: 12 zł. Prenumerata za zleceniem wysyłki za granicę, która jest o 40 proc. droższa od krajowej, przyjmuje Biuro Kolportażu Wydawnictw Zagranicznych „Ruch“ Warszawa, ul. Wronia 23, nr konta PKO 1-6-100024 nr tel. 20-46-88. Egzemplarze numerów zaktualizowanych można nabyc w Punkcie Wysyłkowym Prasy Archiwnej „Ruch“, Warszawa, ul. „Prasa“, Warszawa, ul. Smolna 12. Zam. 2219.

KALENDÁR ŽIVOTA

JANUÁR

FEBRUÁR

MAREC

APRÍL

MÁJ

JÚN

1. P NOVÝ ROK
2. U Makáry
3. S Danka
4. S Engén
5. P Eduard
6. S Andrej
7. N JÓLIUS
8. P Severin
9. U Jiříus
10. S Ján
11. S Honora
12. P Benadik
13. S Veronika
14. N FELIX
15. P Pavol
16. U Vladimír
17. S Antonín
18. S Margaréta
19. P Marta
20. S Fabian
21. N AGNEŠA
22. P Vincent
23. U Mária
24. S Felicia
25. S Pavol
26. P Paulina
27. S Ján
28. N AUGUSTIN
29. P František
30. U Matúš
31. S Ján

1. S Ignáč
2. P Hromnice
3. S Blažej
4. N DOMINIK
5. P Adelajda
6. U Dorota
7. S Richard
8. S Ján
9. P Cyril
10. S Jack
11. N MARIA
12. P Julian
13. U Katarína
14. S Valentín
15. S Jozef
16. P Danka
17. S Lukáš
18. N KONSTANTIN
19. P Rada
20. U Ludmila
21. S Eleonóra
22. S Margaréta
23. P Damíán
24. S Matus
25. N VIKTOR
26. P Miroslav
27. S Gabriel
28. S POPOLOČNA STREDA
29. S Roman
30. N KORNELIA

1. N VĒRA NOC
2. P VĒKONOCNY PONDELOK
3. S Izabela
4. N JAN
5. S Alka
6. N EDUARD
7. S Robert
8. S Erika
9. P Leon
10. S Agneša
11. S Andreej
12. N ANZELM
13. S Kristína
14. S Matilda
15. P Iudmila
16. S Andreej
17. P Veronika
18. S Alka
19. U Jozef
20. S Klaudia
21. S Lubomír
22. P Katrina
23. S Félix
24. N MAREK
25. P Maria
26. U Teodor
27. S Lydia
28. U Juraj
29. S Gregor
30. S Marta
31. N PAULINA

1. N MIKULAS
2. P Bernhard
3. U Donát
4. S Helena
5. P Lukáš
6. S Dezsider
7. S Zofia
8. S Andreej
9. P Ján
10. P Serváč
11. P Bonifáč
12. P František
13. S BOZIE TELO
14. U Barnabáš
15. S Ján

1. N ZENON
2. P Margaréta
3. P Valér
4. S Vít
5. P Danka
6. P Vilhelm
7. P Pavol
8. P Alžbeta
9. P Gerváz
10. P Florián
11. P Marta
12. S Paulina
13. P Valerij
14. P Leopold
15. P Duboslav
16. S František
17. S Ján

1. N JUSTINA
2. P Margaréta
3. P Valér
4. S Vít
5. P Danka
6. P Vilhelm
7. P Pavol
8. P Alžbeta
9. P Gerváz
10. P Florián
11. P Marta
12. S Paulina
13. P Valerij
14. P Leopold
15. P Duboslav
16. S František
17. S Ján

1. N FELICIAN
2. P Margaréta
3. P Valerij
4. S Vít
5. P Danka
6. P Vilhelm
7. P Pavol
8. P Alžbeta
9. P Gerváz
10. P Florián
11. P Marta
12. S Paulina
13. P Valerij
14. P Leopold
15. P Duboslav
16. S František
17. S Ján

1. P Marián
2. U Urbán3. S Anatol4. S Vincent5. P Filomena6. S Lucia7. N CYRIL A METOD8. P Alžběta9. U Veronika10. S Filip11. S Orla12. P Ján13. S Margaréta14. N KAMIL15. P Henrich16. U Rút17. S Svorad18. S Simon19. P Vincent20. S Eliáš21. N DANIEL22. P SVIATOK PUR23. U Olga24. S Vladimír25. S Jakub26. P Miroslava27. S Natália28. N VIKTOR29. P Marta30. U Ludmila31. S Ignáč32. S Rajmund33. P Filip34. S Bartolomej35. N LUJZA36. P Mária37. S Sabina38. P Ružena39. P Zofia40. S Rajmund41. S Tomáš42. P Tekla43. U Teodor44. S Aurélia45. S Cypríán46. S Lucia47. P Damián48. S Michael49. N MAREK50. P Zofia51. S Rajmund52. N TOMAS53. P Greco54. S Blažej55. S Andreej56. P Urban57. S Valér58. P Bohumil59. S Magdaléna60. S Ferdinand61. P Roman62. P Uršula63. U Filip64. S Severín65. S Rafael66. P Bonifác67. S Lucia68. N JAN69. P Katarína70. U Teodor71. S Valér72. P Greco73. P Blažej74. S Andreej75. P Albin76. U Vladislav77. S Richard78. P Alexander79. S Monika80. U Karol81. S Valéria82. S Norbert83. S Medard84. P Ján85. U Lubomír86. S Dionýz87. P Stanislav88. S Katarína89. U Marcel90. P Antonín91. S František92. S Ignáč93. S Blažej94. S Andreej95. P Leopold96. P Duboslav97. S František98. S Ján99. S Barnabáš100. U Barnabáš101. S Ján102. S Andreej103. P Margaréta104. P Valerij105. S Vít106. P Danka107. P Vilhelm108. P Pavol109. P Alžbeta110. P Gerváz111. P Florián112. P Marta113. P Paulina114. P Valerij115. P Leopold116. P Duboslav117. P František118. P Andreej119. P Margaréta120. P Valerij121. P Florián122. P Marta123. P Paulina124. P Valerij125. P Leopold126. P Duboslav127. P František128. P Andreej129. P Margaréta130. P Valerij131. P Florián132. P Marta133. P Paulina134. P Valerij135. P Leopold136. P Duboslav137. P František138. P Andreej139. P Margaréta140. P Valerij141. P Florián142. P Marta143. P Paulina144. P Valerij145. P Leopold146. P Duboslav147. P František148. P Andreej149. P Margaréta150. P Valerij151. P Florián152. P Marta153. P Paulina154. P Valerij155. P Leopold156. P Duboslav157. P František158. P Andreej159. P Margaréta160. P Valerij161. P Florián162. P Marta163. P Paulina164. P Valerij165. P Leopold166. P Duboslav167. P František168. P Andreej169. P Margaréta170. P Valerij171. P Florián172. P Marta173. P Paulina174. P Valerij175. P Leopold176. P Duboslav177. P František178. P Andreej179. P Margaréta180. P Valerij181. P Florián182. P Marta183. P Paulina184. P Valerij185. P Leopold186. P Duboslav187. P František188. P Andreej189. P Margaréta190. P Valerij191. P Florián192. P Marta193. P Paulina194. P Valerij195. P Leopold196. P Duboslav197. P František198. P Andreej199. P Margaréta200. P Valerij201. P Florián202. P Marta203. P Paulina204. P Valerij205. P Leopold206. P Duboslav207. P František208. P Andreej209. P Margaréta210. P Valerij211. P Florián212. P Marta213. P Paulina214. P Valerij215. P Leopold216. P Duboslav217. P František218. P Andreej219. P Margaréta220. P Valerij221. P Florián222. P Marta223. P Paulina224. P Valerij225. P Leopold226. P Duboslav227. P František228. P Andreej229. P Margaréta230. P Valerij231. P Florián232. P Marta233. P Paulina234. P Valerij235. P Leopold236. P Duboslav237. P František238. P Andreej239. P Margaréta240. P Valerij241. P Florián242. P Marta243. P Paulina244. P Valerij245. P Leopold246. P Duboslav247. P František248. P Andreej249. P Margaréta250. P Valerij251. P Florián252. P Marta253. P Paulina254. P Valerij255. P Leopold256. P Duboslav257. P František258. P Andreej259. P Margaréta260. P Valerij261. P Florián262. P Marta263. P Paulina264. P Valerij265. P Leopold266. P Duboslav267. P František268. P Andreej269. P Margaréta270. P Valerij271. P Florián272. P Marta273. P Paulina274. P Valerij275. P Leopold276. P Duboslav277. P František278. P Andreej279. P Margaréta280. P Valerij281. P Florián282. P Marta283. P Paulina284. P Valerij285. P Leopold286. P Duboslav287. P František288. P Andreej289. P Margaréta290. P Valerij291. P Florián292. P Marta293. P Paulina294. P Valerij295. P Leopold296. P Duboslav297. P František298. P Andreej299. P Margaréta300. P Valerij301. P Florián302. P Marta303. P Paulina304. P Valerij305. P Leopold306. P Duboslav307. P František308. P Andreej309. P Margaréta310. P Valerij311. P Florián312. P Marta313. P Paulina314. P Valerij315. P Leopold316. P Duboslav317. P František318. P Andreej319. P Margaréta320. P Valerij321. P Florián322. P Marta323. P Paulina324. P Valerij325. P Leopold326. P Duboslav327. P František328. P Andreej329. P Margaréta330. P Valerij331. P Florián332. P Marta333. P Paulina334. P Valerij335. P Leopold336. P Duboslav337. P František338. P Andreej339. P Margaréta340. P Valerij341. P Florián342. P Marta343. P Paulina344. P Valerij345. P Leopold346. P Duboslav347. P František348. P Andreej349. P Margaréta350. P Valerij351. P Florián352. P Marta353. P Paulina354. P Valerij355. P Leopold356. P Duboslav357. P František358. P Andreej359. P Margaréta360. P Valerij361. P Florián362. P Marta363. P Paulina364. P Valerij365. P Leopold366. P Duboslav367. P František368. P Andreej369. P Margaréta370. P Valerij371. P Florián372. P Marta373. P Paulina374. P Valerij375. P Leopold376. P Duboslav377. P František378. P Andreej379. P Margaréta380. P Valerij381. P Florián382. P Marta383. P Paulina384. P Valerij385. P Leopold386. P Duboslav387. P František388. P Andreej389. P Margaréta390. P Valerij391. P Florián392. P Marta393. P Paulina394. P Valerij395. P Leopold396. P Duboslav397. P František398. P Andreej399. P Margaréta400. P Valerij401. P Florián402. P Marta403. P Paulina404. P Valerij405. P Leopold406. P Duboslav407. P František408. P Andreej409. P Margaréta410. P Valerij411. P Florián412. P Marta413. P Paulina414. P Valerij415. P Leopold416. P Duboslav417. P František418. P Andreej419. P Margaréta420. P Valerij421. P Florián422. P Marta423. P Paulina424. P Valerij425. P Leopold426. P Duboslav427. P František428. P Andreej429. P Margaréta430. P Valerij431. P Florián432. P Marta433. P Paulina434. P Valerij435. P Leopold436. P Duboslav437. P František438. P Andreej439. P Margaréta440. P Valerij441. P Florián442. P Marta443. P Paulina444. P Valerij445. P Leopold446. P Duboslav447. P František448. P Andreej449. P Margaréta450. P Valerij451. P Florián452. P Marta453. P Paulina454. P Valerij455. P Leopold456. P Duboslav457. P František458. P Andreej459. P Margaréta460. P Valerij461. P Florián462. P Marta463. P Paulina464. P Valerij465. P Leopold466. P Duboslav467. P František468. P Andreej469. P Margaréta470. P Valerij471. P Florián472. P Marta473. P Paulina474. P Valerij475. P Leopold476. P Duboslav477. P František478. P Andreej479. P Margaréta480. P Valerij481. P Florián482. P Marta483. P Paulina484. P Valerij485. P Leopold486. P Duboslav487. P František488. P Andreej489. P Margaréta490. P Valerij491. P Florián492. P Marta493. P Paulina494. P Valerij495. P Leopold496. P Duboslav497. P František498. P Andreej499. P Margaréta500. P Valerij501. P Florián502. P Marta503. P Paulina504. P Valerij505. P Leopold506. P Duboslav507. P František508. P Andreej509. P Margaréta510. P Valerij511. P Florián512. P Marta513. P Paulina514. P Valerij515. P Leopold516. P Duboslav517. P František518. P Andreej519. P Margaréta520. P Valerij521. P Florián522. P Marta523. P Paulina524. P Valerij525. P Leopold526. P Duboslav527. P František528. P Andreej529. P Margaréta530. P Valerij531. P Florián532. P Marta533. P Paulina534. P Valerij535. P Leopold536. P Duboslav537. P František538. P Andreej539. P Margaréta540. P Valerij541. P Flori